

دانلود نمونه سوالات اصول فقه 4 سطح 2
برای دیدن نمونه سوالات و جزوات حوزه
به ادرس زیر بروید

. <http://bankejozavatehoze.kowsarblog.ir/>

۱۲- چرا ممکن است گفته شود: صحیحه زوارده... و اَلَا فَاتَهُ عَلٰی یَقِیْنٍ مِنْ وَضُوئِهِ، و لا ینقض الیقین أبداً بالشک... ناظر به قاعده

۲

مقتضی و مانع است نه استصحاب، و جواب شهید (قدس سره) از آن چیست؟ ص ۲۷۲ س ۸

جواب: چون در استصحاب باید شک به بنای متیقن تلقی بگردد و حال آنکه در روایه یقین به وضوء فرض شده و وضوء هم یقینی ندارد تا شک در بقاء صدق کند. چون وضوء همان افعال خارجی است که تمام شده است پس شک در اینجا شک در حدوث نوم که مانع است خواهد شد. و این همان قاعده مقتضی و مانع است (وضوء، مقتضی طهاره و نوم، مانع آن است). جواب: در شریعت برای وضوء فرض بقاء و استمرار شده لذا از حدت تعبیر می شود «بأنه ناقض للوضوء» و یا به مصلی در حین صلا گفته می شود «الله علی وضوء» پس با این فرض شک در بقاء وضوء امکان پذیر خواهد شد. و یا توجه به ظهور «و لا ینقض الیقین بالشک» در وحدت متعلق یقین و شک، جعل این روایت بر استصحاب معنی خواهد شد.

۱۳- در جریان استصحاب در امور تدریجی چه اشکالی مطرح است؟ جواب شهید (قدس سره) از آن چیست؟ ص ۲۸۹ س ۱۳

۲

جواب: چون در امور تدریجی، ارکان استصحاب که یقین به حدوث و شک در بقاء باشد تمام نیست مثلاً در منی اگر به حصه اول و قدم اول یقین پیدا شود دیگر شک در بقاء آن نداریم بلکه یقین به انقضای آن داریم، و اما نسبت به قدم دوم هم اصلاً یقینی وجود ندارد بلکه مشکوک الحدوث است. جواب: امور تدریجی اگر چه قطعات وجودی جدای از هم دارند و لکن به عنوان یک شیء واحد مستمری لحاظ می شود حال این لحاظ وحدت در امور تدریجی چه به خاطر اتصال حقیقی بین قطعات باشد مثل آب که از بالا به پایین در حرکت است و چه اتصال عرفی مثل منی. و بعد از لحاظ وحدت، یقین به حدوث و شک در بقاء ضائق خواهد شد.

۱۴- تعارض ذاتی و عرضی را با مثال توضیح دهید. ص ۳۰۵ س ۱۱

۲

جواب: تعارض ذاتی: مثل (صل) و (لاصل) که مدلول این دو دلیل دیگری را نمی کنند بدون در نظر گرفتن امر خارجی. تعارض عرضی: مثل (اصل الجمعه) و (اصل الطهر) که ذاتاً امکان ثبوت مدلول هر دو وجود دارد ولی با در نظر گرفتن علم اجمالی از خارج به اینکه هر دو واجب نیست بلکه یکی از آنها واجب است بین مدلول این دو تعارض حاصل می شود به دلالت التزامی یعنی لازمه یکی نمی دیگری می شود.

۱۵- در تعارض بین دلیل برائت با دلیل استصحاب، چرا دلیل استصحاب را مقدم می دانند؟ ص ۳۱۸ س ۱۰

۱

جواب: به دو وجه. ۱. دلیل استصحاب حاکم بر دلیل برائت است چون دلیل برائت در موضوعش عدم علم أخذ شده ولی دلیل استصحاب لسان آن ابقای یقین است یعنی با وجود استصحاب گویا شک نیست لذا موضوع برائت ملغی می شود. ۲. دلیل استصحاب عرفاً أظهر از دلیل برائت است در عمومیت و شمول نسبت به جعل اجتماع هر دو که حالت شک بدوی مستوی به یقین باشد) چون در بعضی روایات استصحاب فرموده: لا ینقض الیقین بالشک أبداً، و این تأیید آن را اقوی دلالت از دلیل برائت قرار می دهد. [بک وجه کافی است.]

۸- بعضی به دلیل وحدت سیاق در حدیث رفع قائل به اختصاص «رفع ما لا یعلمون» به شبهه موضوعیه شده‌اند. کیفیت استدلال

□ □ ۲

آنها با جواب شهید صدر (قدس سره) از آن رایان کنند. ص ۲۲۲

جواب: اسم موصول یعنی کلمه «ما» در این حدیث چهار بار تکرار شده که در سه مورد آن «ما اگرخوا علیه و ما لا یظنون و ما اضطرروا الیه» مراد از آن موضوع خارجی و یا فعل خارجی است به تکلیف و لذا برای حفظ وحدت سیاق «ما» ی در «ما لا یعلمون» هم حمل بر موضوع خارجی می شود و لذا مختص به شبهه موضوعیه خواهد شد. جواب: وحدت سیاق فقط اقتضای می کند که لفظ تکرار شده در سیاق واحد در مدلول واحدی استعمال شده باشد یعنی اراده استعمال از آن یکی باشد نه اینکه مصادیق واحدی هم اراده شود. و در اینجا هم اسم موصول در همه فقرات به معنای واحد و عام میهمی که شنیده باشد استعمال شده و لذا وحدت سیاق محفوظ است. و اگر مراد جدی از این «شیء» در بعضی فقرات مصادیقی غیر مصادیق در بعضی دیگر باشد. وحدت سیاق ضربه نمی بیند مثلاً در آن سه مورد با توجه به صفاتی مثل «اگرخوا علیه» برای «ما» آمده موضوع خارجی مراد باشد و از «ما» ی در «ما لا یعلمون» مصادیق دیگری مراد جدی باشد وحدت سیاق محفوظ است.

۹- عبارت «الأعراض الاول علی أدلة البرائة الشرعیة هو أن هذه الأدلة انما تشمل حالة الشک البدوی لا المقترن بعلم إجمالي. و التقیه حینما یلحظ الشبهات الحکمیه ککل یوجد لدره علم إجمالي.» را شرح داده و جواب شهید (قدس سره) از اشکال در عبارت را

□ □ ۲

بنویسید. ص ۲۲۲

جواب: اشکال اولی که به ادله برائت وارد کرده‌اند این است که این ادله برائت در جایی جاری می شود و شامل جایی می شود که شک بدوی باشد نه مقرون به علم إجمالي و در شبهات حکمیه شک مقرون به علم إجمالي است چون قیقه وقتی به مجموع شبهات حکمیه نظر می کند مثلاً اگر حد تا شبهه دارد یقین دارد یک سری تکالیف واقعی در میان آنها وجود دارد که مثلاً کمتر از پنج تا نیست. و با وجود این علم إجمالي، جایی برای اجرای برائت شرعی در هیچکدام از این شبهات حکمیه که هر یک از آنها از اطراف این علم إجمالي هستند باقی نمی ماند.

جواب: بله، قیقه قبل از استنباط احکام شرعی از ادله، علم إجمالي به وجود یک سری تکالیف واقعی دارد ولی بعد از استنباط احکام شرعی از ادله، آن علم إجمالي منحل می شود به علم تفصیلی به این مقدار از تکالیف که استنباط کرده و کمتر از معلوم بالااجمال او هم نیست و در سابق شبهات دیگر علم به وجود تکلیفی در میان آنها برایش باقی نمی ماند و لذا شک در این مابقی بدوی است و جای برائت شرعی.

۱۰- مراد از انحلال علم إجمالي کبیر به علم إجمالي صغیر را به همراه مثال توضیح داده و دو شرط لازم آن را بنویسید. ص ۲۵۴

□ □ ۲

جواب: اگر علم إجمالي به وجود دو مانع نجس در میان ده مانع نجس وجود داشته باشد این علم إجمالي ده طرف خواهد داشت و معلوم بالااجمال دو مانع از ده ناست. حال اگر تحقیق شد و علم جدیدی پیدا شد به نجاسة دو مانع در ضمن این پنج مانع که این پنج تا همان بعضی اطراف ده مانع است. در اینجا علم إجمالي اول به سبب این علم دوم انحلال پیدا کرد و شک در پنج نای دیگر بنیک بدوی خواهد بود. که به آن علم إجمالي منحل شده کبیر می گویند چون ده طرف داشت و به دومی صغیر می گویند چون پنج طرف دارد. شرط اول: اطراف علم إجمالي صغیر باید همان بعضی اطراف علم إجمالي کبیر باشد یعنی اطراف صغیر داخل در اطراف کبیر بوده باشد. شرط دوم: عدد معلوم بالااجمال در کبیر بیشتر از عدد معلوم بالااجمال در علم إجمالي صغیر نباشد یعنی اگر در کبیر دو تا بود در صغیر یکی نباشد.

۱۱- قاعده «مقتضی و مانع» چیست؟ و یک فرق آن با «استصحاب» را بنویسید. ص ۲۶۷

□ □ ۲

جواب: قاعده مقتضی و مانع قاعده‌ای است که می گوید هرگاه مقتضی برای چیزی محرر و مشفق بود و شک کردیم که آیا مانعی که جلوی تأثیر این مقتضی را بگیرد آمده است یا خیر، باید بنا گذاشت بر عدم آن مانع و حکم کرد به تأثیر مقتضی و وجود مقتضی مثلاً یقین به وجود دلیل بر وجوب نماز جمعه داریم و شک داریم که آیا زمان غیبت مانع از استمرار این وجوب در این زمان هست یا خیر، بنا می گذاریم بر عدم مانعیت و حکم می کنیم به وجوب جمعه. وقتی ما امر از مقتضی مثل شرب سم کرده باشیم و بعد شک در وجود مایمی مثل شرب دوا مانع از این مقتضی بکنیم بر اساس این قاعده بنا بر انتقای مانع گذاشته می شود و لذا مقتضای یعنی موت ثابت می شود.

فرق ۱) در قاعده مقتضی و مانع یقین و شک به دو امری که ذاتاً متغایرند تعلق می گیرد یعنی یقین به مقتضی و شک به مانع تعلق گرفته ولی در استصحاب متعلق یقین و شک ذاتاً واحد است. ۲) از حیث حیثیت کشف نیز با استصحاب متفاوت است زیرا حیثیت کشف در این قاعده بر اساس «غلبه اینکه مقتضی نافذ و مؤثر در معلول است» ولی در استصحاب بر اساس «غلبه اینکه حادث باقی می ماند» است.

۷- با توجه به عبارت «و يمكن تلخيص استدلال المحقق النائيني على قاعدة قبح العقاب بلا بيان بالاستشهاد بالاعراف العقلانية و استتباع معاينة الأمر في المجتمعات العقلانية مأموره على مخالفة تكليف غير واصل» استدلال مرحوم نائینی رحمه الله و جواب شهید صدر رحمه الله را بنویسید. ص ۲۱۶ س ۸

جواب: استدلال مرحوم نائینی: عرف و عقلاء عقاب عبد را بوسیله‌ی مولای عرفی به خاطر مخالفت یا تکلیف غیر معلوم قبیح می‌شمرند. (و حدود حق اطاعت موالی عرفی را تکالیف قطعی و معلوم می‌دانند فلذا محدوده حق اطاعت شارع هم تکالیف قطعی و معلوم است) بنابراین عقاب شارع همانند موالی عرفیه زمانی صحیح است که تکلیف واصل و معلوم باشد.

جواب شهید صدر رحمه الله : قیاس حق طاعت خدا با حق طاعت موالی عرفیه بدون دلیل است زیرا حق طاعت ائمه و موالی عرفیه، جعلی می‌باشد و به تبع همین جعل، وسعت و ضیق دائره آن معلوم می‌شود که عادتاً در حدود تکالیف مقطوعه جعل می‌گردد اما حق طاعت خداوند متعال ذاتی تکوینی می‌باشد، فلذا منطبق بودن دائره حق مجعول، ملازم با منطبق بودن دائره حق ذاتی تکوینی نمی‌باشد بلکه برای تحدید دائره حق خداوند متعال باید به عقل عملی رجوع نمود که مقتضی تعمیم است.

۸- بعضی به دلیل وحدت سیاق در حدیث رفع قائل به اختصاص «رفع ما لا یعلمون» به شبهه موضوعیه شده‌اند، کیفیت استدلال آنها را بنویسید. ص ۲۲۴ س ۱۱

جواب: اسم موصول یعنی کلمه «ما» در این حدیث چهار بار تکرار شده که در سه مورد آن «ما اگرها علیه و ما لا یطیقون و ما انظرنا الیه» مراد از آن موضوع خارجی و یا فعل خارجی است نه تکلیف و لذا برای حفظ وحدت سیاق «ما» در «ما لا یعلمون» هم حمل بر موضوع خارجی می‌شود و لذا مختص به شبهه موضوعیه خواهد شد.

۹- دلیل مشهور در عبارت «ذهب المشهور إلى استحالة جریان البراءة فی کل اطراف العلم الاجمالی، لأنها ترخیص فی المخالفة القطعیة» را توضیح داده، جواب شهید صدر رحمه الله بر آن را بیان کنید. ص ۲۴۷ و ۲۴۸

جواب: مشهور علما معتقدند، جریان اصل برائت در تمام اطراف علم اجمالی محال است زیرا وجود علم (و لو اجمالی) مقتضی امتثال حکمی است که علم (اجمالی) به آن داریم پس اگر بتوان در اطراف برائت را جاری کرد، لازماًش این است که بتوانیم با آن حکم بالاجمال مخالفت قطعی کنیم و این معصیت حرام است شرعاً و قبیح است عقلاً در نتیجه ترخیص محال است. جواب شهید صدر رحمه الله : باید در نوع حکم عقلی دقت کنیم در این مورد حکم عقلی معلق است به عدم ترخیص فقهاری از جانب مولی در نتیجه ترخیص مخالف حکم عقل نیست بلکه موضوع آن را رفع می‌کند، و اگر بگویید حکم عقل معلق نیست ادعایی بدون دلیل است.

۱۰- مقصود از عبارت «من ارکان قاعدة منجزية العلم الاجمالی ان یكون کل من الطرفين مشمولاً فی نفسه لدلیل اصل البراءة یقطع النظر عن التعارض» را توضیح داده، مثالی بزنید که این رکن در آن موجود نباشد. ص ۲۵۰ و ۲۵۱

جواب: یکی از شرایط منجزیت و حجیت علم اجمالی آن است که با قطع نظر از علم اجمالی بتوان در هر یک از دو طرف اصل ترخیصی (برائت) جاری کرد در چنین مواردی است که می‌گوییم جریان برائت در هر دو طرف امکان ندارد، اما اگر یکی از دو طرف لیا قطع نظر از تعارض اصل برائت را فی حد نفسه تفسیر کرده اصل در طرف دیگر منارض ندارد و جاری می‌شود لذا علم اجمالی منجز نیست. مثال: اگر علم اجمالی به نجاست یکی از دو ظرف داشته باشیم و یکی از آنها خارج از محل ابتلا باشد، ظرف خارج از محل ابتلا فی نفسه مجزای برائت نیست چون مکلف در معرض مخالفت با آن قرار ندارد تا شک کند و برائت جاری شود پس برائت در طرف دوم منارض ندارد.

۱۱- قاعده «مقتضی و مانع» چیست؟ و یک فرق آن با «استصحاب» را بنویسید. ص ۳۶۷ س ۱۵

جواب: قاعده مقتضی و مانع قاعده‌ای است که می‌گوید هرگاه مقتضی برای چیزی مجز و متیقن بود و شک کردیم که آیا مانعی که جلوی تاثیر این مقتضی را بگیرد آمده است یا خیر، باید بنا گذاشت بر عدم آن مانع و حکم کرد به تاثیر مقتضی و وجود مقتضی مثلاً یقین به وجود دلیل بر وجوب نماز جمعه داریم و شک داریم که آیا زمان غیبت مانع از استمرار این وجوب در این زمان هست یا خیر، بنا می‌گذاریم بر عدم مانعیت و حکم می‌کنیم به وجوب جمعه وقتی ما اجزاء مقتضی مثل شرب سم کرده باشیم و بعد شک در وجود مانعی مثل شرب دوا مانع از این مقتضی بکنیم بر اساس این قاعده بنا بر انتفای مانع گذاشت می‌شود و لذا مقتضای یعنی موت ثابت می‌شود.

فرق: ۱. در قاعده مقتضی و مانع یقین و شک به دو امری که ذاتاً متضادند تعلق می‌گیرد یعنی یقین به مقتضی و شک به مانع تعلق گرفته ولی در استصحاب متعلق یقین و شک ذاتاً واحد است. ۲. از حیث حیثیت کشف نیز با استصحاب متفاوت است زیرا حیثیت کشف در این قاعده بر اساس «غلبه اینکه مقتضی نافذ و مؤثر در معلول است» ولی در استصحاب بر اساس «غلبه اینکه حادث باقی می‌ماند» است.

۱۲- مراد از «حیثیت تقییدیه» و «حیثیت تعلیلیه» را به همراه مثال توضیح دهید. ص ۲۷۶ و ۲۸۰

جواب: قیودی که عرفاً مقوم و منوع حکم هستند. مثلاً اگر شارع فرموده باشد «اکرم الضیف» در این صورت، ضیف بودن، قید وجوب اکرام است. حال اگر زید مهمان خانه میزبان خارج شد ولی در خارج از منزل میزبان هم حکم به وجوب اکرام، ناشی از قید ضیف بودن است و پس از انتفای قید، عرف حکم می‌کند که وجوب مذکور منتفی است؛ لذا اگر زید از «ضیف بودن» را مقوم و منوع حکم می‌داند، این قیود را حیثیات تقییدیه می‌نامند. قیودی که عرفاً مقوم حکم نیستند مثلاً اگر شارع فرموده باشد «الماء المتغیر بالتنجاس منجس» در این صورت، «تغیر» قید تنجس است؛ حال اگر آبی تغیر فعلی داشته باشد و بالفعل بوی بول بدهد یقیناً حکم تنجس موجود است، اگر این تغیر فعلاً زایل شد و دیگر این آب بوی بول نداد، عرف همچنان آب را منجس می‌داند این قیود را حیثیات تعلیلیه می‌نامند.

۱۳

۸- سه امری که موجب بی‌شود از اطلاق دلیل برائت نسبت به موارد «عدم فحش» رفع ید شود را بنویسید.

۷

۹- دلیل وجوب موافقت قطعیه در «علم اجمالی» را با توجه به جریان اصول تریخی تبیین نمایند.

۲

۱۰- رکن چهارم از ارکان «منجزیت علم اجمالی» را به همراه مثالی که عدم این رکن موجب سقوط تنجیز علم اجمالی گشته را بر کرده، دلیل رکبیت آن را بنویسید.

۳

۱۱- برخی در موارد «شک در شرطیت» بین «متعلق» و «متعلق متعلق» تفصیل داده‌اند، دلیل ایشان را به همراه مثالی تبیین نمایند.

۱۵

۱۲- با توجه به صحیح زراره: «... و انا فانه علی یقین من وضونه، و لا ینقض الیقین ابدأ بالشک» مراد از «استناد نقض یقین به شک» را تبیین نمایند.

۳

۱۳- اشکال در عبارت «ان اللام فی قوله» (لا ینقض الیقین بالشک) که می‌کند آن یقین للجنس یحتمل ان یكون للجهد فلا یكون له حمله اطلاق لغیر مورد الشک فی انتقاض الوضوء» را تبیین کرده، یک جواب شهید صدر (ره) بر اشکال را بنویسید.

۴

۱۴- استصحاب «حکم متعلق» را به همراه مثالی توضیح دهید.

۷

۱۵- با توجه به افتراعات پنج‌گانه در «حکم ثانوی در متعارضین» دلیل شهید صدر (ره) بر تساقط را به اختصار تبیین کنید.

تاریخ امتحان	موضوع	نام و نام خانوادگی
۲۹/۱۲/۲۶	فقه ۴	

شماره دولتی ۹۱-۲۲
پستال دوم ۹۱-۲۲

مهر مدرسه

کتاب	۲۹۱۲/۲۶
موضوع	۱۳۹۲/۳/۳۰
موضوع	اصول فقه ۴
موضوع	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثانية)
موضوع	از ابتدای درس ۲۲۱ تا پایان کتاب (ص ۲۲۱-۲۱۵)

نام و نام خانوادگی: ..... شماره: ..... کلاس: ..... مدرسه: .....

۰/۱۵

۱- شهید صدر رحمته الله مرجع فهم قاعده اولی در «تکالیف مشکوک» را چه می‌دانند؟ ص ۲۱۷

- الف. عقل عملی
- ب. سیره عقلاء
- ج. دلیل شرعی
- د. نکته مرکوز در سیره

۰/۱۵

۲- بنا بر نظر شهید صدر رحمته الله آیا آیه شریفه «وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا» (سرا، ۱۵) بر برائت شرعیه دلالت دارد؟ چرا؟ ص ۲۱۹

- الف. بله چون بعث رسول ﷺ کنایه از وصول تکلیف است.
- ب. بله چون بعث رسول ﷺ کنایه از بیان تکلیف است.
- ج. خیر چون حکم عقل ملازم با احتیاط است.
- د. خیر چون موضوع آیه وصول تکلیف نیست.

۰/۱۵

۳- در کدام گزینه اصالة الاحتیاط جاری می‌شود؟ ص ۲۴۰ به بعد

- الف. شک در خمزیت یک مایع
- ب. شک در نجاست کافر
- ج. شک در وجوب نماز ظهر یا جمعه
- د. شک در وقوع خسوف

۰/۱۵

۴- آیا عقلاً شارع می‌تواند تمام اطراف علم اجمالی را ترخیص کند؟ ص ۲۴۸

- الف. بله، چون ترخیص ظاهری است.
- ب. خیر، چون بین احکام شرعی تضاد وجود دارد.
- ج. خیر، چون منافات با تکلیف معلوم بالاجمال دارد.
- د. خیر، چون مستلزم اذن در معصیت است.

۰/۱۵

۵- آیا می‌توان نجاست «آب گر تغییر رنگ داده شده به واسطه ملاقات با نجس» را تا بعد از برطرف شدن تغییر رنگ استصحاب نمود؟ چرا؟ ص ۲۸۰

- الف. بله، چون تغییر، حیثیت تقیدیه است.
- ب. خیر، چون تغییر، حیثیت تعلیلیه است.
- ج. بله، چون تغییر، حیثیت تعلیلیه است.
- د. خیر، چون تغییر، حیثیت تقیدیه است.

۰/۱۵

۶- «آب قلیلی» تبدیل به «آب گر» شده و نمی‌دانیم صبح یا بعد از ظهر گر شده است، از طرف دیگر دستمال نجسی هنگام ظهر در آب می‌افتد، حکم مسأله چیست؟ ص ۲۹۱

- الف. استصحاب بقاء قلت تا بعد از ظهر و حکم به تطهیر دستمال
- ب. استصحاب بقاء قلت تا بعد از ظهر و حکم به نجاست دستمال
- ج. عدم استصحاب بقاء قلت تا ظهر و حکم به تطهیر دستمال
- د. استصحاب عدم بقاء قلت تا ظهر و حکم به تطهیر دستمال

۲

۷- نظر مشهور اصولیین در مورد اصل اولیه در «شک در تکلیف» را با مثالی بیان کرده، یک دلیل برای آن ارائه دهید. ص ۲۱۶-۲ نمره

جواب:
اگر در تکلیف شک کنیم اصل، برائت است. مثل اینکه ندانیم آیا استعمال دخانیات جایز است یا نه که حکم به برائت و جواز ظاهری می‌شود.
دلیل: عرف و عقلاء عقاب عبد را بوسیله‌ی مولای عرفی به خاطر مخالفت با تکلیف غیر معلوم قبیح می‌شمردند. (و حدود حق اطاعت موالی عرفی را تکالیف قطعی و معلوم می‌دانند فلذا محدوده حق اطاعت شارع هم تکالیف قطعی و معلوم است) بنابراین عقاب شارع همانند موالی عرفیه زمانی صحیح است که تکلیف واصل و معلوم است. [دلیل دیگر در کتاب]

کتابخانه	شماره کتاب	تاریخ ثبت
کتابخانه	شماره کتاب	تاریخ ثبت

امتحانات مشترک عمومی

بسم الله الرحمن الرحيم
 پایه پنجم ۵ ساله
 پایه هفتم ۷ ساله

مهر مدرسه

کتابخانه	۹۱۲۲۱/۱۸
شماره	۱۳۹۱/۱۰/۲۷
محل	اصول فقه ۴
کتاب	دروس فی علم الاصول (حلقه نایب)
نسخه	از ابعادی درس ۹۱ تا پایان کتاب (ص ۲۱۱-۲۱۵)

نام و نام خانوادگی: ..... کد ملی: ..... شماره پرسنلی: ..... شهر: .....

۱- در استدلال به حدیث رفع، بر براءت شرعی، کدام گزینه با نظر شهید صدر (ره) سازگار نیست؟ ص ۲۲۳ تا ۲۲۵

- الف. ان وحدة السياق تقتضي كون المصاديق من سنخ واحد. ص ۲۲۴
- ب. الرفع في الحديث يكون رفعاً ظاهرياً بمعنى تأمين الشاك.
- ج. الاطلاق يقتضي شمول الحديث للشبهة الموضوعية والحكمية.
- د. يمكن ان يراود به «ما لا يعلمون» التكليف المشكوك في كلتا الشبهتين.

۲- به نظر شهید صدر (ره) جریان اصول مؤتمنه در اطراف «علم اجمالی» ثبوتاً و اثباتاً به ترتیب چه حکمی دارد؟ ص ۲۲۷ و ۲۴۹

- الف. محال عقلاً - محال عقلاً
- ب. ممکن عقلاً - محال عقلاً
- ج. ممکن عقلاً - محال عقلاً
- د. ممکن عقلاً - ممکن عقلاً

۳- اگر علم اجمالی به وجود تکلیف در بین چند امر را به آن امور سرایت نداده و علم را فقط منجز جامع بدانیم: آنگاه طبق مسلک «قیح عقاب بلا بیان» و مسلک «حق الطاعة»، حکم عقلی به ترتیب چه خواهد بود؟ ص ۲۴۷

- الف. وجوب موافقت قطعیه - وجوب موافقت قطعیه
- ب. جواز مخالفت قطعیه - وجوب موافقت احتمالیه
- ج. جواز مخالفت احتمالیه - جواز مخالفت احتمالیه
- د. وجوب موافقت احتمالیه - وجوب موافقت قطعیه

۴- در کدام گزینه، حیثیت کشف بر اساس «غلبه أن الحادث یبقی» استوار است؟ ص ۲۶۷

- الف. قاعده یقین
- ب. قاعده تجاوز
- ج. اصل استحباب
- د. قاعده مقتضی و مانع

در این گزینه اصل استحباب استوار است زیرا در صورت کشف بر غلبه آن حادث باقی میماند و اصل استحباب بر آن قاعده مقتضی و مانع استوار است.

۵- آیا کلمه «الشک» در روایت زراره (که می فرماید: لا تنقض یقین بالشک ابداً) شامل حالت ظن می شود؟ چرا؟ ص ۲۷۷

- الف. نعم؛ بقرینه مورد الروایة و کون السائل ظاناً بالحدث.
- ب. نعم؛ بقرینه قوله «و لكن انقضه یقین آخر».
- ج. لا؛ لتنوع الظن بالمعتبر و غیر المعتبر.
- د. لا؛ لان الشک لا یشمل الظن وضعاً.

در این مورد چون در روایت زراره از کلمه «یقین» استفاده شده است و در حدیث دیگر از کلمه «یقین» استفاده نشده است، بنابراین در این مورد کلمه «یقین» شامل حالت ظن می شود.

۶- دلیل عدم جریان اصول عملیه هنگام وجود دلیل محرز قطعی چیست؟ ص ۲۱۹

- الف. ورود دلیل محرز بر اصل
- ب. حکومت دلیل محرز بر اصل
- ج. دلیل محرز، تخصصاً خارج است.
- د. چون دلیل محرز اهم است از اصل.

در استصحاب با اول یقین داران نظر می شود.

کتاب	۹۱/۳/۲۷
موضوع	اصول فقه
درس	دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)
تاریخ	از ابتدای کتاب درس ۲۱ تا پایان کتاب (ص ۲۱۱-۲۱۵)

مهر مدرسه

شماره نام خانوادگی: ...
شماره ثبت: ...
شماره مدرسه: ...

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... نام کنیه: .....
مدرس علمیه: ..... شهرستان: .....
شماره پرسنلی: .....
شماره ثبت: .....
شماره مدرسه: .....

۱- شهید صدر (ره) مرجع فهم قاعده اولی در «تکالیف مشکوک» را چه می دانند؟ ص ۲۱۷

- الف. عقل عملی
- ب. سیره عقلاء
- ج. دلیل شرعی
- د. نکته مرکوز در سیره

۲- در دو مورد «خروج یکی از اطراف علم اجمالی از محل ابتلاء» و «شبهه غیر محصوره» به ترتیب کدام یک از ارکان علم اجتهادی مختل می شود؟ ص ۲۵۵ و ۲۵۶ ص ۱۰

- الف. رکن سوم - رکن دوم
- ب. رکن دوم - رکن سوم
- ج. رکن چهارم - رکن سوم
- د. رکن سوم - رکن چهارم

۳- اوله احتیاط (در صورت تمامیت)، رافع موضوع کدام یک از ادته برائت می باشند؟ ص ۲۳۳

- الف. آیه تریفه «ما کذب معذین»
- ب. حدیث «ما حجب علمه...»
- ج. حدیث «رفع ما لا یعلمون...»
- د. حدیث «کل شیء سلال و حرام...»

الحکم اقسامی لمعارض باهمین رفع ادله برائت

۴- در متنی «اذا كان علی یقین من عدالة زيد يوم الخميس ۱. فشكل يوم الجمعة في عدالته يوم انخيس ۲. فشكل في طرو القديس يوم الجمعة» هر یک از جملها به ترتیب اجرای کدام قاعده است؟ ص ۲۶۷

- الف. استصحاب - قاعده یقین
- ب. قاعده مقتضی و مانع - استصحاب
- ج. قاعده یقین - قاعده مقتضی و مانع
- د. قاعده مقتضی و مانع - قاعده یقین

۵- دلیل مقدم شدن استصحاب بر برائت در هنگام تعارض بین این دو اصل چیست؟ ص ۳۱۹

- الف. ورود
- ب. حکومت
- ج. تخصص
- د. اماره بودن استصحاب

۶- کدام گزینه مصداق «ما خالف کتاب الله فردوه» در بحث مرجحات است؟ ص ۳۱۵

- الف. مطلق و مقید
- ب. تعارض مستقر
- ج. تعارض بین دو عام مساوی
- د. تعارض بین دو خاص مساوی

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

ایستاد اول ۹۲-۹۳
په ۹ بهمن ۱۳۹۲
په ۹ بهمن ۱۳۹۲

په سوخته

ردیف	نام	نمره	نمره
۱	نام خانوادگی	۲۰	۲۰
۲	نام خانوادگی	۲۰	۲۰

کتاب	۲۹۲۱/۲۶
کتاب	۱۳۹۲/۱۰/۲۲
کتاب	اصول فقه ۲
کتاب	الحائنه الثانية (شهید صدر دریا)
کتاب	از فقهی درس ۲۱ پایان کتاب (ص ۲۲۱-۲۱۵)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... نام خانوادگی: ..... نام و نام خانوادگی: .....

۱- به نظر شهید صدر علیه السلام قاعده اولیه و ثانویه در «شک در تکلیف» به ترتیب چیست؟ ص ۲۱۷ و ۲۱۶

الف. احتیاط عقلی و براءت عقلی

ب. براءت عقلی و براءت شرعی

ج. احتیاط عقلی و براءت شرعی

د. براءت شرعی و احتیاط عقلی

۲- شک در «وجوب نماز آیات به واسطه خسوف»، شک در تکلیف است یا مکلف به؟ مجرای چه اصلی است؟ ص ۲۴۰

الف. تکلیف - براءت

ب. تکلیف - اشتغال

ج. مکلف به - براءت

د. مکلف به - اشتغال

۳- در مثال «إذا أتى المكلف بفعل مثنوئاً ثم علم إجمالاً بأن الشارع أوجب عليه إما هذا الفعل أو فعل آخر، فعلى الأول يكون التكليف قد سقط بالإتيان بالمكلف به و على الثاني يكون ثابتاً، فالتكليف لا يعلم ثبوته فعلاً» کدام یک از ارکان اربعه منجزیه علم اجمالی اختلال پیدا کرده است؟ ص ۲۵۳ تا ۲۵۰

الف. الركن الأول

ب. الركن الثاني

ج. الركن الثالث

د. الركن الرابع

۴- کسی مقداری انگور دارد و یقین دارد که «هذا العنب اذا غلى حرم». پس از مدتی انگورها تبدیل به کشمش می شوند و شک می کند که «هذا الزبيب اذا غلى حرم او لا؟». این مورد، مثال برای کدام استصحاب است؟ ص ۲۸۸

الف. استصحاب مجهولة التاريخ

ب. استصحاب کلی قسم سوم

ج. استصحاب تدریجیات

د. استصحاب تعاقبی

۵- مثال «إذا كان على يقين من نجاسة ثوب يوم السبت فشك يوم الاحد في نجاسته يوم السبت» مجرای کدام قاعده یا اصل است؟ ص ۲۶۷

الف. اصل براءت

ب. قاعده یقین

ج. اصل استصحاب

د. قاعده مقتضی و مانع

۶- تعارض بین «ادله براءت عقلی» با «ادله خبر واحد» به چه نحو است؟ ص ۲۰۵

الف. ظاهر و نس

ب. مورود و وارد

ج. عام و خاص

د. محکوم و حاکم

امتحانات سراسری عمومی (سطح ۱) شماره سوال: ۲۴۳ شماره برگه: ۱ نام: _____ نام خانوادگی: _____	سازمان سنجش آموزش کشور وزارت آموزش عالی آزمون ورودی دوره کارشناسی ارشد رشته: _____ سال: _____ تاریخ آزمون: _____ آزمون: _____

۱- چرا استدلال به آیه شریفه «و ما كنا معذبین حتی نبعث رسولا» (سوره: ابراهیم) بر بابت معذرت است؟	الف. حتی نبعث رسولا» کتبه از رسول است. ☐ ب. هر رسولی به عنوان صدیقی از بیان است. ☐ ج. حتی نبعث رسولا» کتبه از صدور است. ☒ د. حتی نبعث رسولا» دو وجهی است. ☐

۲- شگ در «جوب نماز ایت» به دلیل شک در «وقوع خسوف» شک در تکلیف است یا تکلیف؟	الف. تکلیف - برائت ☒ ب. تکلیف - اشتغال ☐ ج. تکلیف به - برائت ☐ د. تکلیف به - اشتغال ☐

۳- گزینه صحیح در صورتی که قائل شویم در «علم اجمالی به جوب» و جوب به واقع تعلق گرفته است، کدام است؟	الف. فظ در جامع موافقت قطعی واجب است. ☐ ب. موافقت احتمالی واجب است. ☐ ج. مخالفت احتمالی جایز است. ☐ د. موافقت قطعی واجب است. ☒

۴- در موارد «علم اجمالی بین مخلوقین» کدام یک از ارکان اربعه منجزیه علم اجمالی اختلال پیدا کرده است؟	الف. ارکان اربع ☒ ب. ارکان ثانی ☐ ج. ارکان ثالث ☐ د. ارکان اولی ☐

۵- به نظر شهید صدر (ره) احتمال توی تر برای جزء جمله شرطیه در روایت «و لا یستقین أنه قد نام» فراه علی بن یسین من وضوئه» کدام است؟	الف. جمله خبریه «فانه علی بن یسین من وضوئه» ☐ ب. جمله انشائی «فانه علی بن یسین من وضوئه» ☐ ج. و لا یفقی الیس بانک ☐ د. تلاویح علیه الوضوء ☒

۶- نسبت بین دو حکم «وجب الحج علی المستطیع» و «المدین لیس مستطیعا» کدام است؟	الف. تخصصی ☐ ب. حکومت ☒ ج. ورود ☐ د. تدریج ☐

۷- کیفیت استدلال به آیه شریفه «لا یكلف الله نفسا الا ما آتاه» (سوره: بقره) بر برائت را نوشته و اشکال شیخ اعظم (ره) به آن را تبیین نمایند.	الف. ۲- ۲۴۳ جواب: همانی موصول اطلاق دارد، لذا مراد از آن معنای جامع بین فعل و تکلیف است، به این معنا که انسان در مقابل فعل یا تکلیف به اندازه‌ای که به او زوری داده می‌شود و در فعل به اندازه توان جسمی و در تکلیف به اندازه‌ای که به او رسد تکلیف است. پس ظنا نسبت به تکلیفی که به او رسیده است، منقول است. منقول است. اعتراض شیخ (ره) اراده جامع از «هنا» ممکن نیست، زیرا اگر معنای تکلیف احاطا شود «هنا» منقول مطلق است و اگر معنای حال را در نظر بگیریم منقول به نسبت بین فعل و منقول به نسبت بین فعل و منقول مطلق معیار است و از آن باینی که استعمال لفظ واحد در بیش از یک معنا صحیح نیست، یا توجه به ساقی آیه قبل، «هنا» معنی در معنای حال است.

سازمان سنجش آموزش کشور، آزمون ورودی دوره کارشناسی ارشد، سال ۱۳۹۳

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

توسیع دوم تحصیلی ۹۵-۹۴
بازه پنجم ورودی هفتم

مهر مدرسه

ردیف	نام کتاب	تاریخ	محل
۱	توسیع دوم تحصیلی ۹۵-۹۴	۲۰ شهریور	مدرسه
۲	توسیع دوم تحصیلی ۹۵-۹۴	۲۰ شهریور	مدرسه
۳	توسیع دوم تحصیلی ۹۵-۹۴	۲۰ شهریور	مدرسه

کتابخانه	۲۹۴۲/۲۷
تاریخ	۱۳۹۵/۰۳/۱۶
میزان	اصول فقه ۳
کتاب	دروس فی علم الاصول - حقه تابه آقای ابراهیم
نمره	از ابتدای اصول عملیه تا پایان کتاب (ص ۲۸۸-۲۲۱)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... نام خانوادگی: ..... مدرسه: ..... شهر: .....

۱- بنابر نظر شهید صدر (ره) مراد از «شبهه» در روایت «الوقوف عند الشبهه خیر من الاقتحام فی الهلکه» چیست؟ ص ۲۳۴

۰/۱۵

- الف. شبهات در علم اجمالی
- ب. دعوت‌های شبهه حقی
- ج. تکلیف مشکوک
- د. متشابهات قرآن

۲- در هنگامی که می‌دانم «در بین گوشت‌های موجود در فروشگاه بسیار بزرگ، یکی ذبح شرعی نشده است» کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل می‌شود؟ ص ۲۴۷

۰/۱۵

- الف. رکن اول
- ب. رکن دوم
- ج. رکن سوم
- د. رکن چهارم

۳- بنابر نظر آیه الله خویی (ره) اگر استصحاب، اماره باشد، چگونه تعریف می‌شود؟ ص ۲۵۲

۰/۱۵

- الف. مرجعیه الحاله السابقه
- ب. الحکم ببقاء ما کان
- ج. یقین بالحدوث
- د. الشک فی البقاء

۴- لازمه بیان رکن چهارم استصحاب به صیغه «ان شرط جریان الاستصحاب ان یكون المستصحب حکماً شرعياً او موضوعاً لحکم شرعی» چیست؟ ص ۲۶۳

۰/۱۵

- الف. عدم جریان استصحاب عدم تکلیف
- ب. عدم جریان استصحاب حکم شرعی
- ج. عدم جریان استصحاب تکلیف
- د. جریان استصحاب عدم تکلیف

۵- نام حالتی که شخص می‌داند وضوء گرفته است ولی نمی‌داند صبح وضوء گرفته یا ظهر، چیست؟ ص ۲۷۱

۰/۱۵

- الف. الشک فی التقدّم و التأخر
- ب. تعارض الاستصحابیین
- ج. مجهولی التاریخ
- د. توارد الحالتین

۶- اگر موضوع اصل را «عدم علم» بدانیم و شارع نیز اماره را به «منزله علم» قرار داده باشد، وجه تقدم اماره بر اصل چیست؟ ص ۲۸۸

۰/۱۵

- الف. ورود
- ب. تقیید
- ج. حکومت
- د. تخصیص

۷- استدلال به حدیث «کل شیء مطلق حتی یرد فیه نهی» بر «برائت» را تقریر کرده، چه اشکالی بر آن مطرح است؟ ص ۲۲۶ - ۲ نمره

۲

استدلال: اطلاق مساوق امان دادن است و شخصی که شک در تکلیف دارد در حق او صدق می‌کند که بگویم نهی به او نرسیده است. پس عدم ورود نهی [عدم وصول نهی] ایمنی بخش از تکلیف مشکوک است یعنی برائت از تکلیف مشکوک. (نمره اشکال: در معنای «ورود» در روایت، دو احتمال وجود دارد زیرا می‌توان ورود را به دو نحو لحاظ کرد. ۱. وصول به مکلف ۲. صدور از شارع. با توجه به اینکه دو احتمال در معنای ورود است که در یک معنا نمی‌تواند برائت ثابت شود، برائت ثابت نیست. (۱ نمره)

امتحانات مرکز عمومی (ط ۲)

شماره پرسشنامه: ۲۲-۱۲
تاریخ: ۱۳۹۳/۰۳/۱۶

نام و نام خانوادگی: _____	شماره پرسشنامه: ۲۲-۱۲
نام پدر: _____	تاریخ: ۱۳۹۳/۰۳/۱۶
مدرسه: _____	کلاس: _____
آدرس: _____	شماره تماس: _____

۱- یکبار نذر شیخ الصغری را اگر مراد از موصول در این تشریح «لا یُکَلِّفُ اللهُ نَفْسًا مِنْهَا مَا كَانَتْ بِهَا حَقًّا» تکلیف باشد، موصول از کدام قسم مفعول است؟ ۲۴۱

الف. مفعول مطلق

ب. مفعول به

ج. مفعول فیه

د. مفعول له

۲- حدیث «کل شیء مطلق حتی برد فیه نهی» در چه صورت بر ابراهیم دلالت می‌کند؟ ۲۴۵ و ۲۴۶

الف. سوگندگان ورود یعنی الموصول

ب. ادا کائن الورد یعنی الوجود

ج. ادا کائن الورد یعنی الموصول

د. ادا کائن الورد یعنی الصدور

۳- «شک در وجوب غسل» به دلیل «شک در حدث»، شک در تکلیف است یا مکلف به؟ مجرای چه اصلی است؟ ۲۵۶

الف. تکلیف - برائت

ب. تکلیف - اشتغال

ج. مکلف به - برائت

د. مکلف به - اشتغال

۴- در دو مورد «احلال علم اجناسی کبیر به سفیر» و «شبهه غیر محصوره» به ترتیب کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل می‌شود؟ ۳۶۶ و ۳۶۷

الف. رکن چهارم - رکن سوم

ب. رکن سوم - رکن چهارم

ج. رکن سوم - رکن دوم

د. رکن دوم - رکن سوم

۵- کدام گزاره در مورد استصحاب صادق است؟ ۳۳۳

الف. «شک استحال آن چنانچه مع الفیق»

ب. «شک یعلق بنفس ما یعلق به الفیق»

ج. «شک الفقی تکویناً لقیح السابق»

د. «شک یعلق بینه»

۶- دلیل عدم جریان اصول عملیه هنگام وجود دلیل محرز فلعلمی چیست؟ ۳۱۲

الف. چون دلیل محرز لغو است از اصل

ب. دلیل محرز، تخصصاً خارج است

ج. حکومت دلیل محرز بر اصل

د. ورود دلیل محرز بر اصل

۷- با توجه به عبارت «ان العقاب علی التکلیف عند عدم العلم به عقاب علی ما لا یقتضی للمحرک عنه فان المحرک خصوص العلم» استدلال محقق نایبی در بر قاعده فیه عقاب را نوشته و جواب شهید صدر را از آن را تبیین نماید. ص ۲۴۰ - ۲۴۱ نمره ۲

جواب تقریبی: تکلیف در صورتی بحرکت دارد که به آن علم داشته باشیم و اگر نه تکلیف واهی بدون این که معلوم باشد بحرکتی ندارد (مانند این که سبزی بردن پشت دیوار آینه‌دار باشد و شما علم به آن نداشته باشید، شما برای فرار بحرکت می‌شوید ولی اگر واقفا سبزی باشد و شما علم داشته باشید پشت دیوار آینه‌دار است، یا به فرار می‌کنید) بنابراین در صورت عدم علم به آن نداشته باشیم، شما برای فرار بحرکت وجود ندارد و فیه است مولى ما را بر مخالفت تکلیفی که اقتضای بحرکت ندارد عقاب کند. اشکال آن چه بحرکت دارد این است که عدم می‌خواهد حق اقامه مولى را رعایت کند و از نپردن آن خارج شود. همه هدفش خروج از این عهده است نه این که هدفش صرفاً اشتغال تکلیف یا عوائق باشد، لذا باید حدود این حق اقامه را ملاحظه کنیم که (با شامل تکلیف مشکوکه همه می‌شود یا خیر؟ در صورت حصول تکلیف غیر معلوم بعد اتمام بحرکت را دارد، اگر بگویم شامل نمی‌شود این معنای اول کلام است.

تعداد صفحات: ۲

شماره نام صحیح	نمره صد	نمره هجده

نیم سال اول ۹۰-۹۱

مهر مدرسه

کد پرسنل:	۲۳۰
تاریخ:	۹۰/۱۱/۱۲
موضوع:	اصول فقه ۴
کتاب:	دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)
صفحه:	از ابتدای درس ۲۶۱ تا پایان کتاب (ص ۲۴۱-۲۱۵)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... نام مدرسه: ..... نام استاد: .....

۱- به نظر شهید صدر (قدس سره) قاعده عملیه اولیه در حالت شک در تکلیف چیست؟ ص ۲۱۵ و ۲۱۶ و ۱۷ و ۴

الف. برائت عقلی

ب. برائت شرعی

ج. اصالة شغل الذمه شرعی

د. اصالة شغل الذمه عقلی

۲- کلمه «العباد» در «ما حجب الله علمه عن العباد فهو موضوع عنهم» به چه نحوه‌ای لحاظ شود اثبات برائت شرعی می‌کند؟ ص ۲۲۸ و ۵

الف. عموم بدلی

ب. عموم استغراقی

ج. عموم مجموعی

د. اطلاق احوالی

۳- کدام گزینه درباره «برائت شرعی» نادرست است؟ ص ۲۳۹ و ۲۴۰ و ۹ و ۱۴ و ص ۲۴۳

الف. اجرای برائت در مستحبات فایده ندارد.

ب. برائت شرعی قاعده عملیه ثانویه است.

ج. برائت شرعی بعد از فحص از أدله جاری می‌شود.

د. برائت شرعی در شک در مکلف به جاری می‌شود.

نقص مسلمین در علم

۴- به نظر شهید صدر (قدس سره) علم اجمالی، منجز چیست؟ ص ۲۴۶ و ۲۴۷ و ۱ و ۵

الف. فقط منجز جامع است.

ب. منجز خصوص آن طرفی است که واجب واقعی می‌باشد.

ج. منجز تمام اطراف علم اجمالی می‌باشد.

د. منجز هم جامع و هم اطراف علم اجمالی است.

۵- چرا به نظر شهید صدر (قدس سره) شک بین اقل و اکثر از حالات علم اجمالی نمی‌باشد؟ ص ۲۵۹ و ۲ و ۳

الف. چون دو طرف علم اجمالی باید متداخل باشند.

ب. چون علم اجمالی در این مورد متحل می‌شود.

ج. چون علم به جامع بین دو فرد متباین وجود ندارد.

د. چون امکان ترخیص شارع در جامع وجود دارد.

۶- نسبت دلیل «لا ربا بین الوالد و ولده» به دلیل «الربا حرام» چیست؟ ص ۳۰۸ و ۹

الف. مخصص

ب. حاکم

ج. مقید

د. وارد

۷- تقریب استدلال به آیه شریفه «... لا یكلف الله نفساً إلا ما آتاه...» برای اثبات برائت شرعی را بیان نمایند. ص ۲۱۸ و ۱۴

جواب:

ا مراد از اسم موصول در آیه یعنی کلمه «ما» مال است و یا فعل است و یا تکلیف و یا جامع بین هر سه (که اگر مال و یا فعل مراد باشد ربطی به بحث ما شک در تکلیف است نخواهد داشت) اگر چه در این آیه احتمال اول که مال باشد قدر متیقن است چون سخن آیه با توجه به صدر آن که امر به اتفاق می‌باشد مناسب همین احتمال است ولی این دلیل نمی‌شود که اکتفاء به قدر متیقن شود چون قدر متیقن باعث عدم امکان تمسک به اطلاق نمی‌شود و لذا با تمسک به اطلاق «... إلا ما آتاه» احتمال اخیر که جامع باشد ثابت می‌شود پس طبق این آیه تکلیفی که به مکلف واصل نشده باشد مسئولیتی در برابر آن وارد و این همان برائت شرعی است.

کمیته تخصصی فقه اسلامی
استانتهای مرکز عمومی (طخ ۲)

تیمور محمدی ۲۲-۲۳

رشته: فقه اسلامی
موضوع: ۱۰
تاریخ: ۲۰
نوع: تست
تعداد: ۱۰
نوع: تست
تعداد: ۱۰

نام خانوادگی: .....
نام: .....
کد ملی: .....
کد پستی: .....
شماره تماس: .....
شماره همراه: .....
شماره تلفن ثابت: .....
شماره فکس: .....

۱- به نظر شهید صدر (ره) قاعده اولیه و ثانویه در «شک در تکلیف» به ترتیب چیست؟ ص ۲۴۱
 الف. احتیاط عقلی و برائت عقلی
 ب. برائت عقلی و برائت شرعی
 ج. احتیاط عقلی و برائت شرعی
 د. برائت شرعی و احتیاط عقلی

۲- بر روایت «ما حجب الله علمه عن العباد فهو موضوع عنهم» کلمه «العباد» باید چگونه لحاظ شود تا بتوان با آن، برائت در تکالیف مشکوک را اثبات نمود؟ ص ۲۴۸
 الف. عموم بدنی
 ب. اطلاق آنهایی
 ج. عموم جسمی
 د. عموم استثنائی

۳- در مورد خروج یکی از اطراف علم اجتهالی از محل ابتلاء و «شبهه غیر محصور» به ترتیب کدامیک از ارکان علم اجتهالی مختل می شود؟ ص ۲۶۶ و ۲۶۷
 الف. رکن چهارم - رکن سوم
 ب. رکن سوم - رکن چهارم
 ج. رکن سوم - رکن دوم
 د. رکن دوم - رکن سوم

۴- در کدام مورد «مقتضی یقین» نگوییش است؟ ص ۲۷۷
 الف. قاعده مقتضی و مانع
 ب. اصل احتیاط
 ج. اصل اشتغال
 د. قاعده یقین

۵- مثال «یقین داریم آب گر ساقی، دیگر گر نیست و لکن شک داریم ظاهر از گر بودن خارج شده یا صحیح» بر کدام مورد تطبیق می کند؟ ص ۲۶۴
 الف. شک در تقدم و تأخر
 ب. موضوعات مرکب
 ج. مجرای تابع
 د. توارز کلتین

۶- نسبت بین دو حکم «ان الشاک فی الزکاة الثالثة یعید الصلاة» و «کتیر الشک لیس بشاک» کدام است؟ ص ۲۰۵
 الف. تفضیلی
 ب. حکومتی
 ج. ورودی
 د. تالیفی

۷- استدلال به حدیث «کل شیء مطلق حتی یبرء فیه نهی» بر «برائت» را تقریر کرده، چه اشکالی بر آن مطرح است؟ ص ۲۴۱ - ۲۴۲
 جواب: استدلال بتلاقی سابقان نشان دادن است و تخصصی که شک در تکلیف دارد در حق او صدق می کند که بگویم نهی به او نرسیده است. پس عدم ورود نهی (عدم وصول نهی) نمی سبب از تکلیف مشکوک است یعنی برائت از تکلیف مشکوک (اگر اشکال در معنای «فیره» در روایت، در احتمال وجود دارد زیرا می توان ورود را به دو نحو تالیفی کرد. ۱- در بیان به مذهب ۲- صدور از شارع یا بوجه به اینکه دو احتمال در معانی ورود است که در یک معنا می تواند برائت باشد. برائت ثابت نیست (۱- عدم)

استانتهای مرکز عمومی، اصول فقه ۱، ۱۳۹۳-۹۴

کمیته تخصصی فقه اسلامی
استانتهای مرکز عمومی (طخ ۲)

تیمور محمدی ۲۲-۲۳

رشته: فقه اسلامی
موضوع: ۱۰
تاریخ: ۲۰
نوع: تست
تعداد: ۱۰
نوع: تست
تعداد: ۱۰

نام خانوادگی: .....
نام: .....
کد ملی: .....
کد پستی: .....
شماره تماس: .....
شماره همراه: .....
شماره تلفن ثابت: .....
شماره فکس: .....

۱- بنا بر نظر شیخ انصاری «اگر مراد از موصول در آیه شریفه «لَا یُحْجِبُ اللَّهُ نُكُتًا إِلَّا مَا بَاطِنُهَا» یعنی «تکلیف باشد، موصول از کدام قسم مفعول است؟» ص ۲۱۹
 الف. مفعول له
 ب. مفعول به
 ج. مفعول مطلق
 د. مفعول فیه

۲- دلیل قائلان اختصاص حدیث «کل شیء فی حلال و حرام فیه لک حلال حتی تعرف الحرام منه بعینه فتدعه» به شبهات موضوعیه چیست؟ ص ۲۲۸
 الف. زیرا تقسیم به حلال و حرام فعلی است.
 ب. زیرا برائت در شبهات موضوعیه اجمالی است.
 ج. زیرا شناخت حرام فیه طبع لحاظ شده است.
 د. زیرا فقره یقین، شبهات موضوعیه را شامل می شود.

۳- حکم در مسأله «تخصیصی شک دارد و یقین در آن شک دارد امروز روز اول ماه رمضان است» از حیث اصولی کدام است؟ ص ۲۱۹
 الف. شک در تکلیف و مجرای اشتغال
 ب. شک در تکلیف به و مجرای برائت
 ج. شک در تکلیف به و مجرای اشتغال
 د. شک در تکلیف و مجرای برائت

۴- در موارد علم اجتهالی بین محذورین «کدامیک از ارکان آریزه منجزیه علم اجتهالی اختلال پیدا کرده است؟» ص ۲۵۳
 الف. الزن آلود
 ب. الزن باقی
 ج. الزن باقی
 د. الزن باقی

۵- مثال «اذا کان علی یقین من طهارته یوم السبت فشک یوم الاحد فی طهارته یوم السبت» مجرای کدام قاعده یا اصل است؟ ص ۲۷۷
 الف. اصل برائت
 ب. قاعده یقین
 ج. اصل اشتغال
 د. قاعده مقتضی و مانع

۶- تعارض بین دو دلیل شرعی لغتی (تالیفی بین دو مداول) در کدامیک از موارد زیر جریان دارد؟ ص ۲۰۲
 الف. تعارض بین دو وجه باشد.
 ب. تعارض بین دو احتمال باشد.
 ج. تعارض بین دو موصول باشد.
 د. تعارض بین دو حکم باشد.

استانتهای مرکز عمومی، اصول فقه ۱، ۱۳۹۳-۹۴

کمیته تخصصی فقه اسلامی
استانتهای مرکز عمومی (طخ ۲)

تیمور محمدی ۲۲-۲۳

رشته: فقه اسلامی
موضوع: ۱۰
تاریخ: ۲۰
نوع: تست
تعداد: ۱۰
نوع: تست
تعداد: ۱۰

نام خانوادگی: .....
نام: .....
کد ملی: .....
کد پستی: .....
شماره تماس: .....
شماره همراه: .....
شماره تلفن ثابت: .....
شماره فکس: .....

۱- به نظر شهید صدر، قاعده اولیه در شک در تکلیف چیست؟ چرا؟ ص ۲۱۶
 الف. اصالة الاشتغال - بنا بر مسلک حق الطائفة
 ب. اصالة البرائة - بنا بر مسلک حق الطائفة
 ج. اصالة الاحتیاط - بنا بر مسلک فوج عقاب بلا بیان
 د. اصالة البرائة - بنا بر مسلک فوج عقاب بلا بیان

۲- مشکل روایات احتیاط یا آیه «ما کانت معینین حتی ینت رسولاً» و «و حدیث رفع» در دلالت بر برائت چیست؟ ص ۲۲۲
 الف. روایات احتیاط، رافع موضوع آیه و معارض با حدیث رفع است.
 ب. روایات احتیاط، معارض با آیه و رافع موضوع یا حدیث رفع است.
 ج. روایات احتیاط، رافع موضوع آیه و حدیث رفع است.
 د. روایات احتیاط، معارض با آیه و حدیث رفع است.

۳- در قاعده «یقین» و قاعده «مقتضی و مانع» متعلق یقین و شک چیست؟ ص ۲۶۷
 الف. متعلق یقین و شک، در هر دو قاعده یک چیز است.
 ب. متعلق یقین و شک در قاعده «یقین» یک چیز و در قاعده «مقتضی و مانع» دو چیز است.
 ج. متعلق یقین و شک در قاعده «یقین» دو چیز و در قاعده «مقتضی و مانع» یک چیز است.
 د. در هر دو قاعده، متعلق یقین و شک، متعدد است.

۴- کسی مقداری عنب دارد و یقین دارد که «هذا العنب اذا غلی حرم». پس از مدتی انگورها تبدیل به کشمش می شوند و شک می کند که «هذا الزبيب اذا غلی حرم او لا؟» این مورد، مثال برای کدام گروه است؟ ص ۲۸۸
 الف. انتصاب تدریجات
 ب. انتصاب کلی قسم سوم
 ج. انتصاب تعلیقی
 د. انتصاب فرد (نه کلی)

۵- ارکان چهارگانه منجزیت علم اجتهالی را بنویسید. ص ۲۵۲ و ۲۵۳
 جواب: ۱. وجود علم به جامع. ۲. عدم برائت علم از جامع به فردی از آن. ۳. عدم اطراف علم اجتهالی فی نفسه مشمول دلیل اصل برائت باشند. ۴. جریان اصل برائت در اطراف علم اجتهالی، موجب ترخیص در مخالفت قطعیه شود.

۶- برای استدلال بر «برائت شرعی» به آیه «و ما کانت معینین حتی ینت رسولاً» تمسک شده است. چه اشکالی می توان بر این استدلال وارد کرد؟ ص ۲۱۹
 جواب: آیه دل بر عدم غلب است بر تکالیفی که از طرف شارع صادر می شود. اما استدلال بر این استوار نشده است. بنابراین که بیان غیر واصل دارد. مشمول این آیه نیستند.

۷- دو اشکال بر دلالت حدیث «ما حجب الله علمه عن العباد فهو موضوع عنهم» بر برائت را بنویسید. ص ۲۲۸ و ۲۲۹
 جواب: اشکال ۱: در این روایت حجب به خلفا اشاره داده شده است پس طبق این روایت احکامی که جعل بر آنها بخاطر اخطای خدا و از قبل او باشد برداشته شده است اما احکامی که معمولاً در آنها شک می کنیم از احکامی هستند که احتمال مردهم بیان شده اند ولی به خاطر عوارض و مانعی به دست ما نرسیده اند و از شارع است.
 اشکال ۲: در این روایت، احکامی برداشته شده اند که محبوب از «عباد» باشند لذا این روایت احکامی را برمی دارد که بر همه عباد مشمول باشد نه تکالیفی که بر برخی مشمول و برای برخی مطلوب است.

استانتهای مرکز عمومی، اصول فقه ۱، ۱۳۹۳-۹۴

۱۲- چرا ممکن است گفته شود: صحیحه زراره «... و أَلَا فَاتَهُ عَلَىٰ يَقِينٍ مِنْ وَضُوئِهِ، وَ لَا يَنْقُضُ الْيَقِينَ أَبَدًا بِالشَّكِّ...» ناظر به قاعده

۲

مقتضی و مانع است نه استصحاب، و جواب شهید (قدس سره) از آن چیست؟ ص ۲۷۳ س ۸

جواب: چون در استصحاب باید شک به بقای متیقن تعلق بگیرد و حال آنکه در روایه یقین به وضوء فرض شده و وضوء هم بقائی ندارد تا شک در بقاء صدق کند، چون وضوء همان افعال خارجی است که تمام شده است پس شک در اینجا شک در حدوث نوم که مانع است خواهد شد و این همان قاعده مقتضی و مانع است (وضوء مقتضی طهاره و نوم، مانع آن است) جواب: در شریعت برای وضوء فرض بقاء و استمرار شده لذا از حدت تعبیر می شود «بأنه ناقض للوضوء» و یا به مصلی در حین صلاّه گفته می شود «أنه علی وضوء» پس با این فرض شک در بقاء وضوء امکان پذیر خواهد شد، و با توجه به ظهور «و لا ینقض الیقین بالشک» در وحدت متعلق یقین و شک حمل این روایت بر استصحاب متعین خواهد شد.

۱۳- در جریان استصحاب در امور تدریجی چه اشکالی مطرح است؟ جواب شهید (قدس سره) از آن چیست؟ ص ۲۸۹ س ۱۳

۲

جواب:

چون در امور تدریجی، ارکان استصحاب که یقین به حدوث و شک در بقاء باشد تمام نیست مثلاً در مشی اگر به حصه اول و قدم اول یقین پیدا شود دیگر شک در بقاء آن نداریم بلکه یقین به انتضای آن داریم، و اما نسبت به قدم دوم هم اصلاً یقینی وجود ندارد بلکه مشکوک الحدوث است. جواب: امور تدریجی اگر چه قطعات وجودی جدای از هم دارند و لکن به عنوان یک شیء واحد مستمری لحاظ می شود حال این لحاظ وحدت در امور تدریجی چه به خاطر اتصال حقیقی بین قطعات باشد مثل آبی که از بالا به پایین در حرکت است و چه اتصال عرفی مثل مشی، و بعد از لحاظ وحدت، یقین به حدوث و شک در بقاء صادق خواهد شد.

۲

۱۴- تعارض ذاتی و عرضی را با مثال توضیح دهید. ص ۳۰۵ س ۱۱

جواب:

تعارض ذاتی: مثل: (صلّ) و (لا تصل) که مدلول این دو دلیل دیگری را نفی می کند بدون در نظر گرفتن امر خارجی
تعارض عرضی: مثل: (صلّ الجمعة) و (صلّ الظهر) که ذاتاً امکان نبوت مدلول هر دو وجود دارد ولی با در نظر گرفتن علم اجمالی از خارج هر دو واجب نیست بلکه یکی از آنها واجب است بین مدلول این دو تعارض حاصل می شود به دلالت التزامی یعنی لازمه یکی نفی دیگری می شود.

۱

۱۵- در تعارض بین دلیل برائت با دلیل استصحاب، چرا دلیل استصحاب را مقدم می دارند؟ ص ۳۱۸ س ۱۰

جواب: به دو وجه: ۱. دلیل استصحاب حاکم بر دلیل برائت است چون دلیل برائت در موضوعش عدم علم اخذ شده ولی دلیل استصحاب لسان آن ابقای یقین است یعنی با وجود استصحاب گویا شک نیست لذا موضوع برائت ملغی می شود. ۲. دلیل استصحاب عرفاً أظهر از دلیل برائت است در عمومیت و شمول (نسبت به محل اجتماع هر دو که حالت شک بدوی مسبوق به یقین باشد) چون در بعضی روایات استصحاب فرموده: لا ینقض الیقین بالشک أبداً، و این تأیید آن را اقوی دلالت از دلیل برائت فرار می دهد. [یک وجه کافی است].

شماره پانزدهم صفحه ۳۵	شماره هجده	شماره بیست و یک
مهر مدرسه		
کتاب: اصول فقه ۴	تاریخ: ۱۳۹۱/۴/۱۸	موضوع: اصول فقه ۴
کتاب: دروس فی علم الاصول (حلقه نایه)		
از ابتدای درس ۴۱ تا پایان کتاب (ص ۲۱۵-۲۱۱)		

نام و نام خانوادگی: _____ نام: _____ کد ملی: _____ مدرسه: _____ شهرتان: _____ استان: _____

۱- دلیل قائلین اختصاص حدیث شریف «کل شیء فیہ حلال و حرام فهو لک حلال حتی تعرف الحرام منه بعینه فتدعه» به شبهات موضوعیه چیست؟ ص ۲۲۸

-۱۵

- الف. زیرا تقسیم به حلال و حرام، فعلی است.
- ب. زیرا برائت در شبهات موضوعیه اجماعی است.
- ج. زیرا شناخت حرام غایت حلیت لحاظ شده است.
- د. زیرا قدر متیقن، شبهات موضوعیه را شامل می‌شود.

-۱۵

۲- ادله احتیاط (در صورت تمامیت)، رافع موضوع کدام یک از ادله برائت می‌باشند؟ ص ۲۳۳

- الف. حدیث «ما حجب علمه...»
- ب. آیه شریفه «ما کننا معذبین»
- ج. حدیث «رفع ما لا یعلمون...»
- د. حدیث «کل شیء حلال و حرام...»

۳- حکم در مساله «شخصی شک دارد روزه بگیرد یا نه زیرا شک دارد امروز روز اول ماه رمضان است» از حیث اصولی کدام است؟ ص ۲۴۱

-۱۵

- الف. شک در مکلف به و مجرای اشتغال
- ب. شک در مکلف به و مجرای برائت
- ج. شک در تکلیف و مجرای برائت
- د. شک در تکلیف و مجرای اشتغال

-۱۵

۴- هنگام اضطرار مکلف، به «یک طرف از علم اجمالی» کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل می‌شود؟ ص ۲۵۲

- الف. رکن اول
- ب. رکن دوم
- ج. رکن سوم
- د. رکن چهارم

۵- کسی مقداری انگور دارد و یقین دارد که «هذا العنب اذا غلی حرم» پس از مدتی شک می‌کند انگورها تبدیل به کشمش شده‌اند و در نتیجه شک می‌کند که «هذا الشيء اذا غلی حرم أو لا؟» این مثال مجرای کدام استصحاب است؟ ص ۲۸۸ و ۲۸۹ و ۲۹۰

-۱۵

- الف. استصحاب تعلیقی
- ب. استصحاب تدریجات
- ج. استصحاب فرد (نه کلی)
- د. استصحاب کلی قسم سوم

-۱۵

۶- نسبت بین دو حکم «حجب الحج علی المستطیع» و «المدین لیس مستطیعاً» کدام است؟ ص ۳۰۸

- الف. تقبید
- ب. ورود
- ج. حکومت
- د. تخصیص

۷- شهید صدر (ره) رفع در حدیث «رفع ما لا یعلمون» را رفع ظاهری می‌داند، زیرا محال است قید «علم به حکم» در موضوع حکم اخذ شود، چه اشکالی به دلیل ایشان مطرح نموده‌اند و جواب شهید صدر (ره) از آن چیست؟ ص ۲۲۳

۲

جواب: اشکال: شهید (ره) قائل است که اگر قید «علم به جعل» در موضوع مجعول اخذ شده باشد محال نیست، در نتیجه دلیل ایشان با مبنای خود شهید (ره) سازگار نیست جواب شهید صدر (ره): ظاهر حدیث آن است که مرفوع و معلوم یک چیز است یعنی رفع و علم بر یک مرکز قرار می‌گیرند «حدیث رفع ما لا یعلمون» و اگر فرض کنیم علم به جعل در موضوع مجعول اخذ شده است این معنایش این است که متعلق علم، جعل است ولی متعلق رفع، مجعول است (زیرا مجعول مقید به علم شده است) و این خلاف ظاهر است در نتیجه باید متعلق علم و رفع هر دو یکی بوده و آن مجعول است، یعنی حکم مجعول مرفوع است تا زمانی که علم به آن نداشته باشیم. [رساندن مفهوم کفایت می‌کند.]

۸- اعتراض محقق نائینی (ره) بر «اجراء استصحاب» برای اثبات برائت را بیان کرده، دو اشکال شهید صدر (ره) بر ایشان را تقریر نمائید. ص ۲۲۹ و ۲۳۰

۲

جواب: استصحاب عدم حدوث «مشکوک الحدوث» زمانی جاری می‌شود که اثری که مطلوب است قبلاً محقق نشده باشد، اما هنگامی که این اثر بدون اجراء استصحاب هم حاصل است (مانند استصحاب عدم تکلیف که نفس شک در تکلیف برای اثبات عدم تکلیف کفایت می‌کند). اگر استصحاب جاری کنیم تحصیل حاصل است اشکال شهید (ره): ۱. قاعده قبح عقاب بلا بیان را قبول نداریم. ۲. اثر دارد و آن اینکه اثبات برائت با قاعده قبح عقاب بلا بیان در درجه‌ای پایین‌تر از اثبات برائت با اجرای استصحاب می‌باشد. [اثبات شرعی برائت محکم‌تر و مطمئن‌تر از اثبات عقلی برائت است.]

۹- دلیل مشهور در عبارت «ذهب المشهور إلى استحالة جریان البراءة فی کل اطراف العلم الاجمالی، لأنها ترخیص فی المخالفة القطعیة» را توضیح داده، جواب شهید صدر (ره) بر آن را بیان کنید. ص ۲۴۷ و ۲۴۸

۲

جواب: مشهور علما معتقدند جریان اصل برائت در تمام اطراف علم اجمالی محال است زیرا وجود علم (و لواجمالی) مقتضی امتثال حکمی است که علم (اجمالی) به آن داریم پس اگر بتوان در اطراف، برائت را جاری کرد، لازمه‌اش این است که بتوانیم با آن حکم بالاجمال مخالفت قطعی کنیم و این معصیت حرام است شرعاً و قبح است عقلاً در نتیجه ترخیص محال است. جواب شهید صدر (ره): باید در نوع حکم عقلی دقت کنیم در این مورد حکم عقلی معلق است به عدم ترخیص ظاهری از جانب مولی در نتیجه ترخیص مخالف حکم عقل نیست بلکه موضوع آن را رفع می‌کند، و اگر بگویید حکم عقل معلق نیست ادعایی بدون دلیل است.

۱۰- نظر شهید صدر (ره) درباره «حالت تردد اجزاء واجب بین اقل و اکثر» را به همراه نقد نظر مخالفین، تبیین کنید. ص ۲۵۹ و ۲۶۰

۲

جواب: دوران امر بین اقل و اکثر از موارد علم اجمالی نمی‌باشد زیرا در علم اجمالی باید طرفین متباین باشد ولی در این مورد متداخل هستند مخالفین قائلند که دو طرف علم اجمالی متباین هستند به این صورت که علم اجمالی متردد است بین وجوب تسعه مطلقه و وجوب تسعه مقیده به جزء عاشر در نتیجه علم اجمالی داریم، شهید صدر (ره) می‌فرماید که وجوب تسعه مطلقه به این معنا نیست که واجب است تسعه و واجب است اطلاق، بلکه اطلاق فقط کیفیت لحاظ مولی است که نتیجه می‌دهد عدم وجوب عاشر را و اما وجوب تسعه در ضمن عاشر یعنی وجوب تسعه و وجوب جزء عاشر و این یعنی واجب مردد بین اقل و اکثر است نه متباین [بله علم اجمالی بین دو لحاظ است ولی علم اجمالی به تکلیف نیست که منجز باشد].

۱۱- ارکان «استصحاب» را نوشته، بیان کنید مراد از اصل مثبت در مبحث «استصحاب» چیست؟ ص ۲۷۶ و ۲۸۴

۲

جواب: ۱. یقین به حدوث. ۲. شک در بقا. ۳. وحدت قضیهی متبینه و مشکوکه. ۴. حالت سابقه به گونه‌ای باشد که در مرحله بقا اثری داشته باشد که بعد به بقای حالت سابق را تصحیح کند. (۱۱ نمره) اصل مثبت، استصحابی که به وسیله آن حکم شرعی اثبات شود که این حکم مترتب است بر اثر تکوینی مستصحب. (۱۱ نمره)

۱۲- برای «استصحاب حکم معلق» مثال زده، دلیل مرحوم نائینی (ره) بر عدم جریان آن را بنویسید. ص ۲۸۸ و ۲۸۹

۲

جواب: ما قضیه شرطیه داریم که می‌گوید اگر این انگور بچوشد حرام می‌شود ولی ما شک داریم حال که انگور تبدیل به کشمش شده است این قضیه شرطیه هنوز باقی است یعنی باز هم با غلبان نجس می‌شود یا نه استصحاب می‌کنیم آن قضیه شرطیه را. دلیل مرحوم نائینی (ره): در حکم شرعی فقط جعل و مجعول داریم و جعل که شک در بقایش نیست (رکن ثانی مختل است) و در مجعول نیز یقین به حدوث نداریم (رکن اول مختل است) و اما قضیه شرطیه در عالم تشریح چیزی جز جعل و مجعول نیست تا استصحاب قضیه جاری شود.

۸- احتمال داده می‌شود با توجه به تفکیک بین جعل و مجعول بتوان رفع را در حدیث رفع، رفع واقعی دانست، این احتمال را توضیح داده، پاسخ آن را بنویسید.

۲

۹- بعضی با تمسک به استحباب، برائت را در شبهات بدویه الیات کرده‌اند، یکی از دو استحباب ذکر شده را تبیین کرده، نقد مرحوم نائینی رحمته الله بر آن را بنویسید.

۲

۱۰- برای اثبات لزوم احتیاط در شبهات بدویه به روایت «الوقوف عند الشبهة خیر من الاقتحام فی الهلکة» استناد شده است استدلال را توضیح داده، نقد کنید.

۲

۱۱- سه قول مطرح در مقدار «منجزیت علم اجمالی» را با ذکر یک مثال تبیین کرده، قول صحیح را با دلیل معین کنید.

۲

۱۲- قطره خولی در یکی از دو ظرف آب ریخته است، اگر ظرف اول قبل از ریخته شدن خون، نجس بوده و شک در طهارتش داشتیم حکم علم اجمالی به نجاست چیست؟ چرا؟

۲

۱۳- با توجه به روایت زراره «قال زرارة له رحمته الله: فان حرک فی جنبه شیء و لم يعلم به فقال له الامام رحمته الله: لا، حتی یستیقن انه قد نام و الا فانه علی یقین من وضوئه و لا ینقض الیقین ابدأ بالشک» سه احتمالی را که در جواب شرط «ان لا یستیقن انه قد نام» مطرح است را بیان کرده، کدام احتمال صحیح است؟

۱

۱۴- «اصل مثبت» را در ضمن مثالی تعریف کرده، دلیل عدم حجیت آن را توضیح دهید.

۲

۱۵- دو توجیه مطرح شده برای «تقدیم اماره بر اصل» را تبیین کنید.

۲

نام و نام خانوادگی: _____ کلاس: _____ موضوع: _____

۱- شهید صدر علیه السلام مرجع فهم قاعده اولی در «تکالیف مشکوک» را چه می داند؟

الف. عقل عملی

ب. سیره عقلاء

ج. دلیل شرعی

د. نکته مرکوز در سیره

۲- بنا بر نظر شهید صدر علیه السلام آیا آیه شریفه «وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا» (سوره اعراف ۱۰) بر بوانت شرعیه دلالت دارد؟ چرا؟

الف. بله چون بعثت رسول $\text{صلی الله علیه و آله}$ کنایه از وصول تکلیف است.

ب. بله چون بعثت رسول $\text{صلی الله علیه و آله}$ کنایه از بیان تکلیف است.

ج. خیر چون حکم عقل ملازم با احتیاط است.

د. خیر چون موضوع آیه وصول تکلیف نیست.

۳- در کدام گزینه اصالة الاحتیاط جاری می شود؟

الف. شک در خمریت یک مایع

ب. شک در نجاست کافر

ج. شک در وجوب نماز ظهر یا جمعه

د. شک در وقوع خسوف

۴- آیا عقلاً شارع می تواند تمام اطراف علم اجمالی را ترخیص کند؟

الف. بله، چون ترخیص ظاهری است.

ب. خیر، چون بین احکام شرعی تضاد وجود دارد.

ج. خیر، چون منافات با تکلیف معلوم بالاجمال دارد.

د. خیر، چون مستلزم اذن در معصیت است.

۵- آیا می توان نجاست «آب کُر تغییر رنگ داده شده به واسطه ملاقات با نجس» را تا بعد از برطرف شدن تغییر رنگ استصحاب نجس کرد؟ چرا؟

الف. بله، چون تغییر، حیثیت تقیدیه است.

ب. خیر، چون تغییر، حیثیت تعلیلیه است.

ج. بله، چون تغییر، حیثیت تعلیلیه است.

د. خیر، چون تغییر، حیثیت تقیدیه است.

۶- «آب قلیلی» تبدیل به «آب کُر» شده و نمی دانیم صبح یا بعد از ظهر کُر شده است، از طرف دیگر دستمال نجسی هنگام ظهر در دستمال بقاء قلت تا بعد از ظهر و حکم به تطهیر دستمال

ب. استصحاب بقاء قلت تا بعد از ظهر و حکم به نجاست دستمال

ج. عدم استصحاب بقاء قلت تا ظهر و حکم به تطهیر دستمال

د. استصحاب عدم بقاء قلت تا ظهر و حکم به تطهیر دستمال

۷- نظر مشهور اصولیین در مورد اصل اولیه در «شک در تکلیف» را با مثالی بیان کرده، یک دلیل برای آن ارائه دهید.

۷- با توجه به عبارت «و يمكن تلخيص استدلال المحقق الثاني على قاعدة قبح العقاب بلا بيان بالاستشهاد بالاعراف العقلية و استتباع معاقبة الأمر في المجتمعات العقلية مأموره على مخالفة تكليف غير واصل» استدلال مرحوم نائینی ✎ و جواب شهید صدر ✎ را بنویسید.

۸- بعضی به دلیل وحدت سیاق در حدیث رفع قائل به اختصاص «رفع ما لا يعلمون» به شبهه موضوعیه شده‌اند، کیفیت استدلال آنها را بنویسید.

۹- دلیل مشهور در عبارت «ذهب المشهور إلى استحالة جریان البراءة في كل اطراف العلم الاجمالي، لأنها ترخيص في المخالفة القطعية» را توضیح داده، جواب شهید صدر ✎ بر آن را بیان کنید.

۱۰- مقصود از عبارت «من ارکان قاعدة منجزية العلم الاجمالي ان يكون كل من الطرفين مشمولاً في نفسه لدليل اصل البراءة يقطع النظر عن التعارض» را توضیح داده، مثالی بزنید که این رکن در آن موجود نباشد.

۱۱- قاعده «مقتضى و مانع» چیست؟ و یک فرق آن با «استصحاب» را بنویسید.

۱۲- مراد از «حیثیت تقيديه» و «حیثیت تعليليه» را به همراه مثال توضیح دهید.

۱۳- استصحاب «کلی قسم دوم» را با ذکر مثال توضیح داده، حکمش را بنویسید.

۱۴- تفاوت «تعارض» و «تزامم» را به همراه مثال بیان کنید.

۱۵- اصل اولی و ثانوی در صورت تعارض مستقر چیست؟ مرجحات باب تعارض را به ترتیب نام ببرید.

نام و نام خانوادگی: ..... شماره پرسنلی: ..... نام درس: ..... نام استاد: ..... نام گروه: .....

۱- به نظر شهید صدر $\frac{1}{2}$ قاعده اولیه و ثانویه در «شک در تکلیف» به ترتیب چیست؟

الف. احتیاط عقلی و برائت عقلی

ب. برائت عقلی و برائت شرعی

ج. احتیاط عقلی و برائت شرعی

د. برائت شرعی و احتیاط عقلی

۲- شک در «وجوب نماز آیات به واسطه ی خسوف»، شک در تکلیف است یا مکلف به؟ مجرای چه اصلی است؟

الف. تکلیف - برائت

ب. تکلیف - اشتغال

ج. مکلف به - برائت

د. مکلف به - اشتغال

۳- در مثال «إذا أتى المكلف بفعل مترسلاً ثم علم إجمالاً بأن الشارع أوجب عليه إما هذا الفعل أو فعل آخر، فعلى الأول يكون التكليف قد سقط بالإتيان بالمكلف به و على الثاني يكون ثابتاً، فالتكليف لا يعلم ثبوته فعلاً» کدام یک از ارکان اربعه منجزیه علم اجمالی اختلال پیدا کرده است؟

الف. الركن الأول

ب. الركن الثاني

ج. الركن الثالث

د. الركن الرابع

۴- کسی مقداری انگور دارد و یقین دارد که «هذا العنب اذا غلى حرم». پس از مدتی انگورها تبدیل به کشمش می شوند و شک می کند که «هذا الزبيب اذا غلى حرم أو لا؟». این مورد، مثال برای کدام استصحاب است؟

الف. استصحاب مجهولة التاريخ

ب. استصحاب کلی قسم سوم

ج. استصحاب تدریجیات

د. استصحاب تعلیقی

۵- مثال «إذا كان على يقين من نجاسة ثوب يوم السبت فشك يوم الاحد في نجاسته يوم السبت» مجرای کدام قاعده یا اصل است؟

الف. اصل برائت

ب. قاعده یقین

ج. اصل استصحاب

د. قاعده مقتضی و مانع

۶- تعارض بین «دله برائت عقلی» یا «دله خبر واحد» به چه نحو است؟

الف. ظاهر و نص

ب. مورد و وارد

ج. عام و خاص

د. محکوم و حاکم

نام و نام خانوادگی: ..... شماره پرسشنامه: .....
تاریخ: .....

۱- چرا استدلال به آیه شریفه «و ما کنا معذبین حتی نبعث رسولا» (سوره ابراهیم ۱۵) بر بابت مخدوش است؟

- الف. حتی نبوت رسولا، کتایبه از وصول است.
- ب. هر سوره «به عنوان مصداقی از بیان است» است.
- ج. حتی نبوت رسولا، کتایبه از صدور است.
- د. حتی نبوت رسولا، دو وجهی است.

۲- شک در «وجوب نماز آیات» به دلیل شک در «وقوع خسوف»، شک در تکلیف است یا مکلفیه؟ مجرای چه اصلی است؟

- الف. تکلیف - برائت
- ب. تکلیف - اشتغال
- ج. مکلف به - برائت
- د. مکلف به - اشتغال

۳- گزینه صحیح در صورتی که قائل شویم در «علم اجمالی به وجوب»، وجوب به واقع تعلق گرفته است، کدام است؟

- الف. قضا در جامع موافقت قطعیه واجب است.
- ب. موافقت احتمالی واجب است.
- ج. مخالفت احتمالی جایز است.
- د. موافقت قطعی واجب است.

۴- در موارد علم اجمالی بین محذوبین، کدام یک از ارکان اربعه منجزیه علم اجمالی اختلال پیدا کرده است؟

- الف. الرکن الرابع
- ب. الرکن الثانی
- ج. الرکن الثالث
- د. الرکن الأول

۵- به نظر شهید صدر (ره) احتمال قوی تر برای جواز جمله شرطیه در روایت «و لا یستیق انه قد نام» فزانه علی یقین من وضوء کدام است؟

- الف. جمله خبریه «فانه علی یقین من وضوء»
- ب. جمله انشائیة «فانه علی یقین من وضوء»
- ج. و لا یقتضی الیقین بالنکاح
- د. فلا یجب علیه الوضوء

۶- نسبت بین دو حکم «رجب الحج علی المستطیع» و «الدین لیس مستطیعا» کدام است؟

- الف. تخصیص
- ب. حکومت
- ج. ورود
- د. تلبیه

۷- کیفیت استدلال به آیه شریفه «لا یكلف الله نفسا الا ما اطاقها» (سوره بقره ۲۷) بر بابت اشتغال شیخ اعظم (ره) به آن را تبیین نمایید

۲

۸- بعضی به دلیل وحدت سیاق در حدیث رفع قائل به اختصاص «رفع ما لا یعلمون» به شبهه موضوعه شده‌اند. کیفیت استدلال آنها با جواب شهید صدر درص برهه از آن را بیان کنید. ص ۲۲۲

جواب اسم موصول یعنی کلمه «هنا» در این حدیث چهار بار تکرار شده که در سه مورد آن «هنا اکرموا علیه و ما لا یعلمون و ما لا یظنوا علیه» مراد از آن موضوع خارجی و یا فعل خارجی است به تکلیف و لذا برای حفظ وحدت سیاق «هنا» در «هنا لا یعلمون» هم حمل بر موضوع خارجی می‌شود و لذا منضمی به شبهه موضوعه خواهد شد. جواب وحدت سیاق حفظ اختصاص می‌کند که لفظ تکرار شده در سیاق واحد در مدلول واحدی استعمال شده باشد یعنی اراده استعمال از آن یکی باشد نه اینکه مصداقی واحدی هم اراده شود. در اینجا هم اسم موصول در همه فقرات به معنای واحد و عام میهنی که هستی به باشد استعمال شده و لذا وحدت سیاق محفوظ است و اگر مراد جبری از این هستی در بعضی فقرات مصداقی غیر مصداقی در بعضی دیگر باشد وحدت سیاق ضربه یعنی بین مدلول آن سه مورد با توجه به معنای مثل «اکرموا علیه» برای «هنا» آمده موضوع خارجی مراد باشد و از «هنا» ی در «هنا لا یعلمون» مصداقی دیگری مراد باشد وحدت سیاق محفوظ است.

۹- عبارت «الإعراض الأول علی أدلة البرائة الشرعیة» هو آن هذه الأدلة أما تشمل حالة الشک البدوی لا القرنی بعلم إجمالی، و اتقده حسنا بلحظ الشبهات المحکمة ککمل یوجد لدیه علم إجمالی» را شرح داده و جواب شهید درص برهه از اشکال در عبارت را بنویسید. ص ۲۲۲

جواب اشکال اولی که به ادله برائت وارد کرده‌اند این است که این ادله برائت در حاشی جاری می‌شود و شامل حاشی می‌شود که شک بدوی باشد نه بقرون به علم اجمالی و در شبهات حکمه تک مقرون به علم اجمالی است چون قبیه و قبی به مجموع شبهات حکمه نظر می‌کند مثلاً اگر صد تا شبهه دارد یعنی دارد یک سری تکالیف و اتمی در شان آنها وجود دارد که مثلاً کمتر از پنج تا نیست و با وجود این علم اجمالی حاشی برای اجرای برائت نسبی در هیچکدام از این شبهات حکمه که هر یک از آنها از اطراف این علم اجمالی مستند باقی می‌ماند.

جواب بده قبیه قبل از استیطاق احکام شرعی از ادله علم اجمالی به وجود یک سری تکالیف و اتمی دارد ولی بعد از استیطاق احکام شرعی از ادله آن علم اجمالی منحل می‌شود به علم تفصیلی به این مقدار از تکالیف که استیطاق کرده و بیشتر از معلوم بالا اجمال او هم نیست و در مابقی شبهات دیگر علم به وجود تکلیفی در شان آنها برایش باقی نمی‌ماند و لذا شک در این مابقی بدوی است و جای برائت شرعی.

۱۰- مراد از اجمال علم اجمالی کسیر به علم اجمالی صغیر را به همراه مثال توضیح داده و دو شرط لازم آن را بنویسید. ص ۲۵۴

جواب اگر علم اجمالی به وجود دو مانع نفس در شان دو مانع نفس وجود داشته باشد این علم اجمالی در طرف خواهد داشت و معلوم بالا اجمال دو مانع از دو باشد حال اگر تحقق شد و علم جدیدی پیدا شد به نحایه دو مانع در ضمن این پنج مانع که این پنج تا همان بعضی اطراف دو مانع است. در اینجا علم اجمالی اول به سبب این علم دوم اجمال پیدا کرد و شک در پنج باری دیگر شک باوری خواهد بود که به آن علم اجمالی منحل شده کسیر می‌گوید چون دو طرف داشت و به دومی صغیر می‌گوید چون پنج طرف دارد. شرط اول اطراف علم اجمالی صغیر باید همان بعضی اطراف علم اجمالی کسیر باشد یعنی طرف صغیر داخل در اطراف کسیر بوده باشد. شرط دوم عدد معلوم بالا اجمال در کسیر بیشتر از عدد معلوم بالا اجمال در علم اجمالی صغیر باشد یعنی اگر در کسیر دو تا بود در صغیر یکی باشد.

۱۱- فاعله مقتضی و مانع چیست؟ و یک فرق آن با «المستصحب» را بنویسید. ص ۲۶۷

جواب فاعله مقتضی و مانع فاعله‌ای است که می‌گوید هر گاه مقتضی برای چیزی معزز و متشرف بود و شک کرده‌یم که آیا مانعی که جلوی تأثیر این مقتضی را بگیرد آمده است یا خیر باید یا گنگشت که عدم آن مانع و حکم کرد به تأثیر مقتضی و وجود مقتضی مثلاً یعنی به وجود دلیل بر وجوب نیاز صمیمه داریم و شک داریم که آیا زمان هبیت مانع از استمرار این وجوب در این زمان هست یا خیر یا می‌گذاریم بر عدم ممانعت و حکم می‌کنیم به وجوب چشمه راغی ما استمرار مقتضی مثل شرب می‌کرده باشیم و بعد شک در وجود مانعی مثل شرب دوا مانع از این مقتضی بکنیم بر اساس آن فاعله بنا بر اطلاق مانع گذاشته می‌شود و لذا مقتضای یعنی بوقت ثابت می‌شود.

فرق ۱۱ فاعله مقتضی و مانع یعنی و شک به دو امری که ذاتاً متعارفانه ممکن می‌گردد یعنی مقتضی و شک به مانع تعالی گرفته ولی در استصحاب منحل یعنی و شک ذاتاً واحد است. ۱۲ از حیث جهت کسیر نیز با استصحاب متفاوت است زیرا جهت کسیر در این فاعله بر اساس «عقله اینکه مقتضی باشد و مؤثر در معلول است» ولی در استصحاب بر اساس «عقله اینکه حاکمات باقی می‌ماند» است.

نام و نام خانوادگی: _____ مدرسه: _____ شماره: _____ نام استاد: _____

۱- به نظر شهید صدر (قدس سره) قاعده عملیه اولیه در حالت شک در تکلیف چیست؟ ص ۲۱۵ و ۲۱۶ و ۱۷ و ۴

الف. برائت عقلی ب. برائت شرعی

ج. اصالة شغل الذمه شرعی د. اصالة شغل الذمه عقلی

۲- کلمه «العباء» در «ما حجب الله علمه عن العباد فهو موضوع عنهم» به چه نحوه‌ای لحاظ شود اثبات برائت شرعی می‌کند؟ ص ۲۲۸ و ۵

الف. عموم بدلی ب. عموم استثنائی

ج. عموم مجموعی د. إطلاق احوالی

۳- کدام گزینه درباره «برائت شرعی» نا درست است؟ ص ۲۲۹ و ۲۴۰ و ۹ و ۱۴ و ص ۲۲۳

الف. اجرای برائت در مستحبات فایده ندارد.

ب. برائت شرعی قاعده عملیه ثانویه است.

ج. برائت شرعی بعد از فحص از أدله جاری می‌شود.

د. برائت شرعی در شک در مکلف به جاری می‌شود.

۴- به نظر شهید صدر (قدس سره) علم اجمالی، منجز چیست؟ ص ۲۴۶ و ۲۴۷ و ۱ و ۵

الف. فقط منجز جامع است

ب. منجز خصوص آن طرفی است که واجب واقعی می‌باشد.

ج. منجز تمام اطراف علم اجمالی می‌باشد.

د. منجز هم جامع و هم اطراف علم اجمالی است.

۵- چرا به نظر شهید صدر (قدس سره) شک بین اقل و اکثر از حالات علم اجمالی نمی‌باشد؟ ص ۲۵۹ و ۲ و ۳

الف. چون دو طرف علم اجمالی باید متداخل باشند.

ب. چون علم اجمالی در این مورد منحل می‌شود.

ج. چون علم به جامع بین دو فرد متباین وجود ندارد.

د. چون علم از ترخیص شارع در جامع وجود دارد.

۶- نسبت دوز «لا ربا بین الوالد و ولده» به دلیل «ألربا حرام» چیست؟ ص ۳۰۸ و ۹

الف. مختص ب. حاکم

ج. مقید د. وارد

۷- تقریب استدلال به آیه شریفه «... لا یكلف الله نفساً إلّا ما آتاه...» برای اثبات برائت شرعی را بیان نمایند. ص ۲۱۸ و ۱۴

حجاب: _____

با مراد از اسم موصول در آیه یعنی کلمه «ما» مال است و یا فعل است و یا تکلیف و یا جامع بین هر سه (که اگر مال و یا فعل مراد باشد ربطی به بحث ما که شک در تکلیف است نخواهد داشت) اگر چه در این آیه احتمال اول که مال باشد قدر متیقن است چون سخن آیه با توجه به صدر آن که امر به انفاق می‌کند مناسب همین احتمال است ولی این دلیل نمی‌شود که انکفاء به قدر متیقن شود چون قدر متیقن باعث عدم امکان تمسک به اطلاق نمی‌شود و لذا با تمسک به اطلاق «... إلّا ما آتاه» احتمال اخیر که جامع باشد ثابت می‌شود پس طبق این آیه تکلیفی که به مکلف حاصل نشده باشد مسئولیتی در برابر آن ندارد و این همان برائت شرعی است.

۹- عبارت «الاعتراض الاول على أدلة البرائة الشرعية هو أن هذه الأدلة إنما تشمل حالة الشك البدوي لا المتقن بعلم إجمالي، و
القدح حسنا يحفظ الشبهات المحكيمة ككل يوجد لديه علم إجمالي» را شرح داده و جواب شهيد اقدس سره، از اشكال در عبارت را
بنویسید.

۱۰- مراد از ابطال علم إجمالي كبير به علم إجمالي صغير را به همراه مثال توضیح داده و دو شرط لازم آن را بنویسید.

۱۱- قاعده «مقتضى و مانع» چیست؟ و یک فرق آن با «استصحاب» را بنویسید.

۱۲- چرا ممکن است گفته شود: صحیحه زواره «... و ألا فإنه على يقين من ضروره، و لا ينقض اليقين أبدا بالشك...» ناظر به قاعده
مقتضى و مانع است نه استصحاب، و جواب شهيد اقدس سره، از آن چیست؟

۱۳- در جریان استصحاب در امور تدریجی چه اشکالی مطرح است؟ جواب شهيد اقدس سره، از آن چیست؟

۱۴- تعارض ذاتی و عرضی را با مثال توضیح دهید.

۱۵- در تعارض بین دلیل برائت با دلیل استصحاب، چرا دلیل استصحاب را مقدم می‌دارند؟

۱- به نظر شهید صدر (قدس سره) فاعله عملیه اولیه در حالت شک در تکلیف چیست؟

- الف. برائت عقلی
- ب. برائت شرعی
- ج. اصاله نعل الله عقلی
- د. اصاله نعل الله عقلی

۲- کلمه «المهاد» در «ما حجب الله علمه عن المهاد فهو موضوع عنهم» به چه نحوای احاطه شود اثبات برائت شرعی می‌کند؟

- الف. عموم عقلی
- ب. عموم استثنائی
- ج. عموم مجموعی
- د. اطلاق اعمالی

۳- کدام گزینه درباره «برائت شرعی» نادرست است؟

- الف. اجرای برائت در مستثنیات فایده ندارد
- ب. برائت شرعی فاعله عملیه ثانیه است
- ج. برائت شرعی بعد از فصل از آله جاری می‌شود
- د. برائت شرعی در شک در تکلیف به جاری می‌شود

۴- به نظر شهید صدر (قدس سره) علم اجمالی، منجز چیست؟

- الف. فقط منجز جامع است
- ب. منجز مخصوص آن طرفی است که واجب و نهی می‌باشد
- ج. منجز تمام اطراف علم اجمالی می‌باشد
- د. منجز هم جامع و هم اطراف علم اجمالی است

۵- چرا به نظر شهید صدر (قدس سره) شک بین اقل و اکثر از حالات علم اجمالی نمی‌باشد؟

- الف. چون دو طرف علم اجمالی باید متداخل باشند
- ب. چون علم اجمالی در این مورد متعل می‌شود
- ج. چون علم به جامع بین دو فرد متساوی وجود ندارد
- د. چون امکان تخصیض شارع در جامع وجود دارد

۶- نسبت دلیل «لا ربا بین الوالد و ولده» به دلیل «الربا حرام» چیست؟

- الف. محض
- ب. حاکم
- ج. منتهی
- د. وارد

۷- تقرب استدلال به آیه شریفه «... لا تکلف الله نفساً إلا ما آتاه...» برای اثبات برائت شرعی را بیان نمایند.

- الف. بعضی به دلیل وحدت ساق در حدیث رفع قائل به اختصاص «رفع ما لا یعلمون» به شبهه موضوعیه شده‌اند. کیفیت استدلال آنها با جواب شهید صدر (قدس سره) از آن را بیان کنید.

۱۳- استصحاب «کلی قسم دوم» را با ذکر مثال توضیح داده، حکمش را بنویسید. ص ۲۹۰

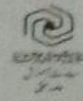
جواب: حصول کلی در ضمن فرد مشکوک بین قسیر الوجود - که یقین به زوالش داریم - و طویل الوجود - که یقین به زوالش نداریم - مثلاً می‌دانیم که ساعتی قبل، انسان داخل مسجد شد؛ ولی نمی‌دانیم که آیا زید بود یا عمرو؛ از طرف دیگر اکنون زید را در خارج مسجد می‌بینیم، پس یقین داریم که اگر آن کلی (انسان) در ضمن این فردش (یعنی زید) در مسجد وجود یافته بود هر دو اهم کلی و هم فرد) معدوم شده‌اند ولی اگر کلی در ضمن فرد دیگریش (عمرو) در مسجد وجود یافته بود، بقای هر دو محتمل است. در این صورت، استصحاب کلی جاری می‌شود چون ارکان استصحاب - یعنی یقین به حدوث و شک در بقا - تمام است. ولی استصحاب هیچ‌یک از دو فرد جاری نیست چون ارکان استصحاب تمام نیست - چرا که حدوث عمرو مشکوک است و زوال زید یقینی است.

۱۴- تفاوت «تعارض» و «تراحم» را به همراه مثال بیان کنید. ص ۳۰۴

جواب: هنگامی که مدلول دو دلیل با هم تناقی داشته باشد و این تناقی، حاصل تضاد بین دو جعل باشد این تناقی را تعارض گویند اما اگر تناقی در مقام جعل نباشد بلکه در مقام استتال باشد این تناقی را تراحم می‌نامند. تعارض مثل الریا حرام و لا ریا بین الوالد و ولده، تراحم مثل تناقی «لا تصعب» و «اتقوا النریق» هر مقام استتال که نجات غریق متوقف بر غصب است.

۱۵- اصل اولی و ثانوی در صورت تعارض مستقر چیست؟ مرجحات باب تعارض را به ترتیب نام ببرید. ص ۳۱۴ و ۳۱۵

جواب: اصل اولی تساقط تعارضان است ولی اصل ثانوی اجرای مرجحات است. ترتیب: موافقت با کتاب و مخالفت عامه است.

امتحانات مرکز عمومی (سطح ۲)

نام خانوادگی	نام	شماره ثبت
نام خانوادگی	نام	شماره ثبت

کتاب	دروس فی علم الاصول «العقله الثانیه»
صفحه	۴
تاریخ	۱۳۹۳/۰۳/۲۴
گروه	۲۹۹۲/۳۲

نام و نام خانوادگی: _____ گروه: _____ کد ملی: _____ شماره ثبت: _____

۱- برای اثبات برائت شرعیه اگر «ما» موصوله در آیه شریفه «لَا یُکَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا» یعنی «به معنای تکلیف باشد» به چه معناست؟

- الف. إعطاء
- ب. ایصال
- ج. إصدار
- د. اقدار

۲- با توجه به اشکال «ادله برائت یا محکوم ادله احتیاط هستند یا معارض، پس برائت شرعی اثبات نمی‌شود» پاسخ اصلی شهید صدر چه چیست؟

- الف. ادله احتیاط ناتمام است.
- ب. ادله برائت مرجح قرآنی دارند.
- ج. استحباب عدم تکلیف مرجع است.
- د. ادله برائت مخصص ادله احتیاط هستند.

۳- نظر شهید صدر از پیرامون «جریان اصل برائت شرعی در همه اطراف علم اجمالی» به لحاظ عالم امکان چیست؟

- الف. عرفاً و عقلاً استحاله دارد.
- ب. عقلاً استحاله دارد.
- ج. عقلاً امکان دارد.
- د. عرفاً امکان دارد.

۴- کدام مورد از ارکان استحباب نیست؟

- الف. شک در بقاء
- ب. یقین به حدوث
- ج. شک در یقین سابق
- د. وحدت قضیه متیقنه ، شکوکة

۵- کدام گزینه طبق نظر مشهور، نسبت به استحباب سببی و مسببی صحیح است؟

- الف. هر دو جاری می‌شوند و تعارض می‌کنند.
- ب. انهدام رکن دوم مسببی توسط سببی
- ج. عدم جریان هر یک با جریان دیگری
- د. مسببی بر سببی حاکم است.

۶- تقدیم «دلیل برائت شرعی بر اشتغال عقلی» و تقدیم «دلیل محرز قطعی بر استحباب»، به ترتیب از چه نوعی است؟

- الف. حکومت - حکومت
- ب. ورود - حکومت
- ج. حکومت - ورود
- د. ورود - ورود

۷- با توجه به عبارت «أن التکلیف إنما یكون محرکاً للعبد بوجوده العلمی لا بوجوده الواقعی، و علیه فلا مقتضی للتحرک مع عدم العلم. و من الواضح أن العقاب علی عدم التحرک مع أنه لا مقتضی للتحرک قبیح» استدلال محقق نائینی از «بر قبح عقاب بلا بیان» به همراه مثالی را تقریب نمایید و جواب شهید صدر را از آن را بنویسید.

۲

۸- تقریب استدلال به روایت «الوقوف عند الشبهة خير من الاقتحام في الهلكة» بر احتیاط را نوشته و ردّ شهید صدر (ره) بر آن را تبیین کنید.

۲

۹- مراد از انحلال علم اجمالی کبیر به علم اجمالی صغیر را در ضمن مثالی توضیح داده و دو شرط لازم آن را بنویسید.

۲

۱۰- در حالات دوران واجب بین تعیین و تخیر، کدام یک از ارکان منجزیت علم اجمالی مختل است؟ وجه اختلال را بیان نمایید.

۲

۱۱- با توجه به عبارت «و كما تختلف هذه القواعد في أركانها المقومة لها، كذلك في حیثیات الكشف النوعی المزعومة فیها»، فرقی استصحاب با قاعده مقتضی و مانع را از دو جهت ارکان و حیثیت کشف بیان نمایید.

۲

۱۲- مراد از «اصل مثبت» را به همراه مثالی بیان کرده، توضیح دهید چرا استصحاب نمی تواند مثبتات خود را اثبات کند؟

۲

۱۳- چرا در استصحاب کلی نوع سوم، با این که حدوث جامع یقینی و بقاء آن مشکوک است، استصحاب جاری نیست؟

۱

۱۴- سه قول مطرح در مقدار «منجزیت علم اجمالی» را با ذکر یک مثال تبیین کرده، قول صحیح را با دلیل معین کنید.

۳

۱۵- گاهی متکلم برای تفسیر کلام خود، کلام دیگری ناظر به کلام اولش بیان می کند که به تعبیر شهید صدر (ره) «هو النظر تارة يكون بلسان المتصرف في موضوع القضية التي تكفلها الكلام الآخر، و أخرى بلسان المتصرف في محمولها»، هر یک از این تصرف ها را با مثال توضیح دهید.

۲

سازمان پژوهش های فقهی و حقوقی امام خمینی (ره) - اداره سنجش مصداقات آموزش آماده دریافت پیشنهادات و اطلاعات پیرامون سؤالات امتحانی می باشد.

در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و پیوستگی ضروری می باشد.

در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...

۱

در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...

۱

در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...
در صورتی که در این کتاب...

۱

۱- شهید صدر (ره) روای در حدیث **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

مشکوک بود بلکه به دلیل **امتنان صلح** در حدیث **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱
 ۲- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۱- **جواب سؤال معنی درجه اول** در بیان مسئله آمده که در جرمی حکم
 ۱

۸- تا آنچه به عبارت فلفله مستعمل از بومعه السیاق لاسم الموسول، چگونه حدیث راجع خاصیتی به شبهه بومضیه می شود یا مستحق آن چیست؟ می ۱۶۱-۲۰۰

جواب بر می حدیث راجع را یعنی شبهات بومضیه می باشد زیرا گفته در حدیث دیگر ظهر در راجع بومضی دارد در حدیث در حدیث الاصحیاء

و در حدیث الاصحیاء نیز در حدیث بومضیه آمده است. جواب قسم موسول در حدیث بومضیه است. جواب قسم موسول در حدیث بومضیه است. جواب قسم موسول در حدیث بومضیه است.

۹- عبارت «و انما یستعمل فی الامور» در حدیث بومضیه چه معنی دارد؟ و چه در حدیث الاصحیاء؟ و چه در حدیث الاصحیاء؟

جواب شبهه سیم (۱) یا فیه فیه قول از استنباط احکام شرعی از دلاله علم احلی و وجود یک سری تکالیف واهی دارد و بعد از استنباط احکام شرعی از دلاله آن علم احلی مستعمل می شود به علم تقیسی به این منظور از تکلیف که استنباط کرده و حکم از مفهوم لاجمل از هم است و در بعضی شبهات دیگر علم به وجود

۱۰- و کتب چهارم از ارکان «مختبریت علم احلی» را به همراه متالی که عدم این ارکن موجب سقوط تنجز علم احلی گفته و اینها

کرده دلیل و کفایت آن را بویستید می ۳۱۴ و ۳۱۷-۲۰۰

جواب در چهارم اجزای برات در همه اجزای موجب ترضی در مخالفت فلفیه نبود و واقع مخالفت فلفیه به این ترضی در خارج امکان داشت باشد مثلا در

حالت دوران بر این صورتی می آید در دو طرف برات جاری شود موجب مخالفت فلفیه می شود دلیل و کفایت محض اجزای برات در دو طرف به دلیل این

است که موجب مخالفت فلفیه می شود که با تکلیف مفهوم لاجمل منافات دارد اصلا یا عقلا می پس وقتی اجزای برات در اجزای موجب مخالفت فلفیه تنجز

۱۱- برخی در موارد مشکوک در سیر طریقه «بین متعلق» و «محمول متعلق» تفصیل داده اند، دلیل ایشان را به همراه متالی چنین بیان می

۱۲- تعریفی از الله که در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۱۳- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۱۴- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۱۵- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۱۶- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۱۷- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۱۸- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۱۹- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۰- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۱- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۲- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۳- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۴- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۵- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۶- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۷- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

۲۸- برخی اشکال کرده اند که صحیحه وزارت «قلت له اول عمل تمام و هو علی و صوره» آنچه در حدیث آمده است و در حدیث دیگر آمده است و در حدیث دیگر آمده است.

شماره برگه	تاریخ	نام و نام خانوادگی	شماره پرسنلی

موضوع: تاریخ اسلام / تاریخ اسلام

۱- قاعده اولیه در صورت شک در تکلیف شرعی، بنابر قاعده فقه بالاینجا چیست؟ ۳۳ و ۲۱۰

- الف برائت
- ب- استصحاب
- ج- اتماع عقلی
- د- استصحاب شرعی
- ۲- حکم در مسأله «مضامی شک دارد روزه بگیرد یا نه زیرا شک دارد امروز روز اول ماه رمضان است» از جهت اصولی کدام است؟ ۱۹۱
- الف شک در تکلیف و مجوزی استیصال
- ب- شک در تکلیف به و مجوزی برائت
- ج- شک در تکلیف به و مجوزی استیصال
- د- شک در تکلیف و مجوزی برائت

- ۳- اگر تکلیف قبل از علم اجمالی به در یک طرف از علم اجمالی «متمم شود کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل است؟ ۳۵
- الف رکن اول
- ب- رکن دوم
- ج- رکن سیم
- د- رکن چهارم

۴- با توجه به عبارت «لَا أُعْلِمُ أَنَّ السُّورَةَ جُزْءٌ وَكَانَ شَكَّكَ فِي عُمُومِهَا لِلرَّيْفِ» اختصاصی بالمصحح است به وجوب سوره برای مریض چه حکمی جاری می شود؟ ۳۸ و ۳۹

الف استصحاب

ب- اجتناب

ج- برائت

د- توقف

۵- هر کدام مورد «تقیح یقین» تکویض است؟ ۳۷

الف قاعده عقلی و مانع

ب- اصل استصحاب

ج- قاعده یقین

د- اصل استیصال

۶- آیا کلمه «التسکة» در روایت زراره از اهل بیت «الیقین بالتسکة» ابدأ شامل حالت ظن می شود؟ چرا؟ ۶۲

الف تسکة لایحتمل با یقین و غیر التسکة

ب- تسکة بقرینه سوره قورآنه و کس الشان علیاً بالاحتمال

ج- تسکة بقرینه قول ابو یوسف «یقین اقره»

د- تسکة لایحتمل با یقین و غیر التسکة

۷- نحوه استدلال به ایه شریفه «عَلَىٰ ذَٰلِكَ فَنُحْيِي الْمَيِّتَ وَيُؤْتِي الْأَمْوَالَ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْكُمْ وَكَانَ اللَّهُ ذَوِي فَضْلٍ عَلِيمًا» در تفسیر حدیث «فإنما یقضی بحدیثی» صحیح است؟ ۳۲ و ۳۳

الف حدیث صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است «فإنما یقضی بحدیثی» صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است.

ب- حدیث صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است «فإنما یقضی بحدیثی» صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است.

ج- حدیث صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است «فإنما یقضی بحدیثی» صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است.

د- حدیث صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است «فإنما یقضی بحدیثی» صحیح است و دلیل آن حدیثی است که در روایت آمده است.

ردیف	تعداد	نوع	ملاحظات
۱	۱	کتاب	
۲	۱	کتاب	
۳	۱	کتاب	
۴	۱	کتاب	

ردیف	تعداد	نوع	ملاحظات
۱	۱	کتاب	
۲	۱	کتاب	
۳	۱	کتاب	
۴	۱	کتاب	

نام کتاب: .....
 نویسنده: .....
 ناشر: .....
 سال انتشار: .....
 تعداد صفحات: .....
 قیمت: .....

۱- شهید صدر (ره) مروج فهم قاعده اولی در «کتابهای مشکوکی» را چه می دانند؟ ص ۲۱۷
 الف- عقل عملی
 ب- سوره طلاق
 ج- دلیل شرعی
 د- تنگه مکرر در سوره

۲- در دو مورد «تفویح یکی از اطراف علم اجتهاد» و «شبهه غیر معصومه» به ترتیب کدام یک از ارکان علم اجتهاد
 مبطل می شود؟ ص ۲۵۵ و ۲۵۶
 الف- رکن سوم - رکن دوم
 ب- رکن دوم - رکن سوم
 ج- رکن چهارم - رکن سوم
 د- رکن سوم - رکن چهارم

۳- از دید احتیاط این صورت ناسبت است؛ رابع موضح کدام یک از ارکان علم اجتهاد است؟ ص ۲۲۲
 الف- آیه مرهه ها کا ملقیه
 ب- حدیث ها صحیح علمیه
 ج- حدیث روای لا یملین
 د- حدیث اهل بیت علیهم السلام و حرمان

۴- در مثال «اذا كان علی یقین من عدالة زيد يوم الخميس» ۱- فتک يوم الجمعة فی عدالة يوم الخميس ۲- فتک فی طرقة الفسق
 يوم الجمعة هر یک از جمله ها به ترتیب بجای کدام قاعده است؟ ص ۲۲۷
 الف- استصحاب - قاعده یقین
 ب- قاعده قطعی و مانع - استصحاب
 ج- قاعده یقین - قاعده قطعی و مانع
 د- قاعده قطعی و مانع - قاعده یقین

۵- دلیل تقدم شدن استصحاب بر برائت در حکام تعارضی بین این دو اصل چیست؟ ص ۲۱۹
 الف- درود
 ب- حکمت
 ج- لطفی
 د- اماره بودن استصحاب

۶- کدام گزینه معنیان «ما مخالف کتاب الله فوکره» در بحث مرجحات است؟ ص ۲۱۵
 الف- عقلی و قطعی
 ب- تعارضی منطقی
 ج- تعارضی من و عام سازی
 د- تعارضی بین دو عامی سازی

۸- بعضی با تمسک به استحباب، برائت را در شبهات بدویه الهیات کرده‌اند، یکی از دو استحباب ذکر شده را تبیین کنید.

۱

۹- با توجه به روایت «لامور ثلاثة: امر بین رتبه فاتبعه و امر تبین شبه فاجتنبه و امر اختلف فيه وردة الى الله عز و جل» استدلال به احتیاط در شبهه بدوی را تقریر کرده، یک نقد بنویسید.

۲

۱۰- ارکان قاعده منجزیت علم اجمالی را بنویسید.

۳

۱۱- برخی در موارد «شک در شرطیت» بین «متعلق» و «متعلق متعلق» تفصیل داده‌اند، دلیل ایشان را به همراه مثالی تبیین نمائید.

۴

۱۲- با توجه به صحیح «قلت له الرجل ينام و هو على وضوء...» چرا برخی قائل شده‌اند که عبارت «و لا ينقض اليقين بالشك» افاده عموم نمی‌کند، یک جواب از آن بنویسید.

۵

۱۳- با توجه به عبارت «انه في الشبهة الحكمية اذا كان الموضوع باقياً بكامل قيوده فلا يمكن طرو الشك في البقاء فلا بد من زوال بعضها و معه تختل الوحدة» اشکال به «رکن ثالث استحباب در شبهه حکمی» را تبیین کرده، پاسخ تفصیلی ارائه دهید.

۶

۱۴- برای «استصحاب حکم معلق» مثال زده، دلیل مرحوم نائینی (ره) بر عدم جریان آن را بنویسید.

۷

۱۵- «ورود» را به همراه مثالی توضیح داده و فرق اصلی آن را با «تعارض» و «تزامم» بنویسید.

۸

مستند به نام کتابخانه شماره ۱۷۱۷۶۶۶۶۶۶۶۶ اداره کل آموزش آموختن و تربیت پیشاهنگامان و افتخارات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.
در صورت ارسال به نام کتابخانه شماره ۱۷۱۷۶۶۶۶۶۶۶۶ شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.

امتحانات متمرکز الهیومی (سطح ۲)

اندر سال تحصیلی ۱۴-۱۳

شماره ثبت نام: ۲۷۵

مدرسه: ۲۷۵

۱۳۳۳/۲۰	کلاس
۱۳۹۲/۰۶/۱۰	تاریخ
اصول فقه ۲	موضوع
درس فی علم الاصول - سلفه ثانی - عروض	کتاب
از تعداد اصول سلفه ۲ بازار کتاب	مصدر

ردیف	نام و نام خانوادگی	شماره ثبت نام	مدرسه
۱			
۲			
۳			

نام و نام خانوادگی: ..... کلاس: ..... مدرسه: ..... شهر: ..... استان: .....

- ۱- به نظر شهید صدر (ره) قاعده اولیه و ثانویه در «شک در تکلیف» به ترتیب چیست؟
- الف. احتیاط عقلی و برائت عقلی
- ب. برائت عقلی و برائت شرعی
- ج. احتیاط عقلی و برائت شرعی
- د. برائت شرعی و احتیاط عقلی
- ۲- در روایت «ما حجب الله علمه عن العباد فهو موضوع عنهم»، کلمه «العباد» باید چگونه لحاظ شود تا بتوان با آن، برائت در تکالیف مشکوک را اثبات نمود؟
- الف. عموم بنی
- ب. إطلاق احوالی
- ج. عموم مجموعی
- د. عموم استثنایی
- ۳- در دو مورد «خروج یکی از اطراف علم اجمالی از محل ابتلاء» و «شبهه غیر محصوره» به ترتیب کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل می شود؟
- الف. رکن چهارم - رکن سوم
- ب. رکن سوم - رکن چهارم
- ج. رکن سوم - رکن دوم
- د. رکن دوم - رکن سوم
- ۴- در کدام مورد «نقض یقین» تکوینی است؟
- الف. قاعده مقتضی و مانع
- ب. اصل استحباب
- ج. اصل اشتغال
- د. قاعده یقین
- ۵- مثال «یقین داریم آب گر سابق، دیگر گر نیست و لکن شک داریم ظهر از گر بودن خارج شده یا صبح» بر کدام مورد تطبیق می کند؟
- الف. شک در تقدم و تاخر
- ب. موضوعات مرکب
- ج. مجهول التاریخ
- د. توارد حالتین
- ۶- نسبت بین دو حکم «ان الشاک فی الرکعة الثانية یعید الصلاة» و «کثیر الشک لیس بشاک» کدام است؟
- الف. تخصیص
- ب. حکومت
- ج. ورود
- د. تلبید
- ۷- استدلال به حدیث «کل شیء مطلق حتی یرد فیه نهی» بر «برائت» را تقریر کرده، چه اشکالی بر آن مطرح است؟

۵/۰

۵/۰

۵/۰

۵/۰

۵/۰

۵/۰

۲

شماره نام صحیح اول	نمونه عدد	نمونه حرف
شماره نام صحیح دوم	نمونه عدد	نمونه حرف

امسال اول ۹۵-۹۴

۹۴ تا ۹۵

۹۵ تا ۹۶

پهلو

کتاب	۲۲۲/۲۲
کتاب	۱۳۹۲/۱۰/۱۹
مجله	اصول فقه ۴
کتاب	دروس فی علم الاصول «مجله نامه - آقای آبروی»
پهلو	از تعداد اصول مجله تا پایان کتاب این (۳۳۰-۳۲۱)

نام، نام خانوادگی: _____ شهر: _____ کد پستی: _____ شماره شناسنامه: _____

۱- حکم در مسأله «شخصی شک دارد روزه بگیرد یا نه زیرا شک دارد امروز روز اول ماه رمضان است» از حیث اصولی کدام است؟ ص ۲۵۶

الف. شک در تکلیف و مجرای اشتغال

ب. شک در مکلف به و مجرای برائت

ج. شک در مکلف به و مجرای اشتغال

د. شک در تکلیف و مجرای برائت

۲- اگر مکلف قبل از علم اجمالی به «یک طرف از علم اجمالی» مضطر شود، کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل است؟ ص ۲۶۵

الف. رکن اول

ب. رکن دوم

ج. رکن سوم

د. رکن چهارم

۳- در کدام مورد «نقض یقین» تکوینی است؟ ص ۲۷۷

الف. قاعده منقضى و مانع

ب. اصل استحباب

ج. قاعده یقین

د. اصل اشتغال

۴- تام حالتی که شخص اجمالاً می داند هم حادث شده و هم وضوء گرفته، ولی نمی داند کدام مقدم است، چیست؟ ص ۲۹۷

الف. شک فی التقدم و التأخر

ب. الشک بین المحذورین

ج. مجهولی التاريخ

د. توارد الحالتین

۵- کدام گزینه طبق نظر مشهور، نسبت به استحباب سببی و مسببی صحیح است؟ ص ۲۹۹

الف. هر دو جاری می شوند و تعارض می کنند.

ب. اینها رکن دوم مسببی توسط سببی

ج. عدم جریان هر یک با جریان دیگری

د. مسببی بر سببی حاکم است.

۶- اگر موضوع اصل را «عدم حجت» بدانیم و اماره را نیز حجت، چرا اماره بر اصل مقدم است؟ ص ۳۱۲

الف. ورود

ب. حکومت

ج. تخصص

د. تخصیص

۷- نحوه استدلال به ایه شریفه «فَلَا أُجْدُ فِي مَا أَوْحَىٰ إِلَيَّ مُخْرَجًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا...» (نعام، ۱۶۵) بر برائت شرعی را توضیح داده، شهید صدر (ره) چه اشکالی بر این استدلال وارد می کند؟ ص ۲۴۲ - ۲ - نمره ۲

جواب: در این آیه، خداوند متعال نحوه مجازة [و مباحته] یا بیهود را به پیامبر می آموزد. خداوند نحوه اثبات برائت و عدم حرمت را «عدم وجدان» و «نیافتن دلیل» بیان می کند و این نشان از آن است که «نیافتن دلیل [بر حکم شرعی]» کافی است در تأمین و عدم عقاب و این همان اثبات «برائت شرعی» است.

اشکال: نیافتن پیامبر در وحی الهی، به معنای عدم وجود حکم است؛ یعنی هر چه که بر پیامبر وحی نشود و حرمتش به پیامبر اعلام نگردد، در واقع حرام نبوده و حکم حرمت برایش تشریح نشده است. نمی توان این قاسیه را قیاس کرد با «نیافتن مکلف» که احتمال دارد به خاطر از بین رفتن نصوصی باشد. [به عبارت دیگر: مکلف نمی تواند پس از فحص و یأس بگوید: «چون من نیافتم پس این چیز در واقع حرام نیست و اصلاً حرمتی جعل نشده است»؛ چرا که شاید حکم جعل شده و به ما نرسیده باشد پس این آیه - که اثبات عدم جعل می کند - با اثبات یا نفی برائت شرعی، بیگانه است.]

۱/۵

۸- سه امری که موجب می شود از اطلاق دلیل برائت نسبت به موارد «عدم فحص» رفع ید شود را بنویسید.

۲

۹- دلیل وجوب موافقت قطعی در «علم اجمالی» را با توجه به جریان اصول توحیمی تبیین نمایند.

۲

۱۰- رکن چهارم از ارکان «منجزیت علم اجمالی» را به همراه مثالی که عدم این رکن موجب سقوط تنجیز علم اجمالی گشته را بیان کرده، دلیل رکنیت آن را بنویسید.

۲

۱۱- برخی در موارد «شک در شرطیت» بین «متعلق» و «متعلق متعلق» تفصیل داده اند، دلیل ایشان را به همراه مثالی تبیین نمایند.

۱/۵

۱۲- با توجه به صحیح زراره: «و الا فانه علی یقین من وضوئه، و لا ینقض الیقین أبدا بالشک» مراد از «اسناد نقض یقین به شک» را تبیین نمایند.

۲

۱۳- اشکال در عبارت «ان اللام فی قوله» (لا ینقض الیقین بالشک) کما یمکن ان یکون للجنس یحتمل ان یکون للعهد فلا یکون للجملة اطلاق لغیر مورد الشک فی انتقاض الوضوء» را تبیین کرده، یک جواب شهید صدر (ره) بر اشکال را بنویسید.

۲

۱۴- استصحاب «حکم معلق» را به همراه مثالی توضیح دهید.

۲

۱۵- با توجه به افتراضات پنج گانه در «حکم ثانوی در متعارضین» دلیل شهید صدر (ره) بر تساقط را به اختصار تبیین کنید.

«سازمان پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۸۴۴۳ اداره تبلیغات معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پوزامون سئالات امتحانی میباشد.»
«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت اعلان بررس و جایگزینی ضروری میباشد.»

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

شماره محل آزمون: ۹۲-۹۳
تاریخ آزمون: ۱۳۹۳/۰۶/۰۵
محل آزمون: ...

کلیه	۲۹۲۳/۲۰
تبع	۱۳۹۳/۰۶/۰۵
محل	اصول فقه ۴
کتاب	حلقه تالیف شهید صدر
موضوع	در تعالی اصول فقه ۴ با بار کلام

رشته		
شماره صبح	۲۰	شماره عصر
شماره صبح اول	نوبت اول	نوبت دوم
شماره صبح دوم	نوبت اول	نوبت دوم

نام و نام خانوادگی: ..... شهر: ..... استان: .....

۰/۵

۱- چرا شهید صدر (ره) مقایسه خداوند متعال با مولای عرفی برای اثبات برانگیز شرعیه را صحیح نمی‌داند؟

- الف. عقل قادر به فهم مصالح و مفاسد نیست.
- ب. عقلاء نمی‌توانند بر خداوند تکلیف کنند.
- ج. حق الطاعة برای خداوند نامحدود است.
- د. حق الطاعة برای خداوند ذاتی است.

۰/۵

۲- بنابر نظر شهید صدر (ره) مراد از «شبهه» در روایت «الوقوف عند الشبهة خیر من الاقتحام فی الهلکة» چیست؟

- الف. تکلیف مشکوک
- ب. دعوت‌های شبه حق
- ج. شبهات در علم اجمالی
- د. مشابیهات قرآن

۰/۵

۳- برخی به یکی از ارکان استصحاب اشکال کرده‌اند که رکنیت آن مخصوص شبهات موضوعیه است و در شبهات حکمیة قابل تصور نیست، منظور ایشان کدام رکن است؟

- الف. اول
- ب. دوم
- ج. سوم
- د. چهارم

۰/۵

۴- اگر فرض کنیم مطهریت آب مترتب بر وصف اجتماع «طهارت آب» و «کریه آب» باشد و طهارت یقینی است ولی الان در کثرت آب که قبلاً کر بوده، شک کرده‌ایم، آیا آب در صورت ملاقات با متنجس مطهر است؟ چرا؟

- الف. خیر - عدم حجیت اصل مثبت
- ب. بله - برائت در شبهه موضوعیه
- ج. بله - استصحاب موضوع مرکب
- د. خیر - اشتغال ذهن به دلیل علم اجمالی

۰/۵

۵- نام حالتی که شخص اجمالاً می‌داند هم حادث شده و هم وضوء گرفته، ولی نمی‌داند کدام مقدم است، چیست؟

- الف. الشک فی التقدم و التأخر
- ب. الشک بین المحذورین
- ج. مجهولی التاریخ
- د. نوبت الحالتین

۰/۵

۶- اگر موضوع اصل را «عدم حجت» بدانیم و اماره را نیز حجت، چرا اماره بر اصل مقدم است؟

- الف. ورود
- ب. حکومت
- ج. تخصص
- د. تخصیص

۰/۵

۷- با توجه به عبارت «لا يتم الاستدلال بحديث كل شیء مطلق حتى يرد فيه نهی» اذ لم يعلم ان الملحوظ فيه الوقود النهی علی المكلف المساوق لوصوله الیه، بل لعل الملحوظ وقوده علی الشیء نفسه، كما یناسبه قوله (ع) «یرد فيه نهی» استدلال بر برائت و اشکال شهید صدر (ره) را تبیین نمایند.

۸- اشکال تصویر جامع به معنای «شیء» برای «ما» موصول در حدیث رفع را با توجه به عبارت «بأن اسناد الرفع الی التکلیف حقیقی» و الی الموضوع سجازی. و لا یسکن الجمع فی استعمال واحد بین الاسنادین» بیان نموده و جواب شهید صدر (ره) از آن را بنویسید.

۹- تقریب استدلال به حدیث «الوقوف عند الشبهة خیر من الاقتحام فی الهلکة...» برای وجوب احتیاط در شبهات بدویه و اشکال آن را بنویسید.

۱۰- وجه عدم شمول ادله برائت نسبت به تکلیف مشکوک استجابی و کراهتی چیست؟

۱۱- رکن سوم متجزیت علم اجمالی را بیان نمایید و یک مورد از موارد اختلال این رکن را در ضمن مثال توضیح دهید.

۱۲- در دوران بین تعیین و تخییر شهید می‌فرماید: «فالعلم الاجمالی بالوجوب ثابت و لکنه مع ذلك لا یكون منجزا لاختلال الرکن الثالث»، کیفیت اختلال رکن سوم از نظر شهید صدر (ره) چگونه است؟

۱۳- احتمالات مطرح شده پیرامون جزاء در فقره «حتی یتیقن أنه قد نام... و إلا فإنه علی یقین من وضوئه و لا تنقض البقین أبدا بالشک» را نوشته و احتمال اقوی را با ذکر دلیل تعیین نمایید.

۱۴- در ضمن مثال «اصل مثبت» را تعریف کرده، توضیح دهید چرا حجت نیست؟

۱۵- مراد از قاعده «جمع عرفی» چیست؟ مدرک آن از نگاه شهید صدر (ره) چه امری است؟

سامانه پیام کوتاه ۰۰۱۷۱۷۳۱۴۳۶۱ اداره سلجوق معارف آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات آزمون می‌باشد.

در صورت ارسال پیام کوتاه ذکر کد امکان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

سال دوم ۱۳-۱۴

اداره کل امور اوقاف

مدرسه

کتاب	۲۹۳۲/۲۱
موضوع	۱۳۹۲/۰۳/۱۶
موضوع	اصول فقه ۲
کتاب	تفہیم فی علم الأصول «مجله تائید» - ارواں
کتاب	کتاب اربع - تائید ۱۹۲
موضوع	در تفسیر اصول صله با پادشاه کتاب

نام و نام خانوادگی	شماره	تاریخ

نام و نام خانوادگی: ..... شماره: ..... تاریخ: .....

۱- پانہر نظر شیخ انصاری (ره) اگر مراد از موصول در آیه تشریفه «لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا» (ن: ۷) تکلیف باشد، موصول از کدام قسم مفعول است؟

/۱۵

- الف. مفعول مطلق
- ب. مفعول به
- ج. مفعول فیه
- د. مفعول له

۲- حدیث «کل شیء مطلق حتی یرد فیہ نھی» در چه صورت بر برائت شرعی دلالت می کند؟

/۱۵

- الف. سواً کان الورد بمعنى الوصول أو الصدور.
- ب. اذا کان الورد بمعنى الوجود.
- ج. اذا کان الورد بمعنى الوصول.
- د. اذا کان الورد بمعنى الصدور.

۳- شک در «وجوب غسل» به دلیل «شک در حدث»، شک در تکلیف است یا مکلف به؟ مجرای چه اصلی است؟

/۱۵

- الف. تکلیف - برائت
- ب. تکلیف - اشتغال
- ج. مکلف به - برائت
- د. مکلف به - اشتغال

۴- در دو مورد «انحلال علم اجمالی کبیر به صغیر» و «شبهه غیر محصوره» به ترتیب کدام یک از ارکان علم اجمالی مختل می شود؟

/۱۵

- الف. رکن چهارم - رکن سوم
- ب. رکن دوم - رکن چهارم
- ج. رکن سوم - رکن چهارم
- د. رکن سوم - رکن دوم

۵- کدام گزینه در مورد استحباب صادق است؟

/۱۵

- الف. الشک يستحيل أن يجتمع مع اليقين
- ب. الشک يتعلق بنفس ما تعلق به اليقين
- ج. الشک ناقص تكميلاً لليقين السابق
- د. الشک يتعلق ببقاء المتيقن

۶- دلیل عدم جریان اصول عملیه هنگام وجود دلیل محرز قطعی چیست؟

/۱۵

- الف. چون دلیل محرز اهم است از اصل.
- ب. دلیل محرز، تخصصاً خارج است.
- ج. حکومت دلیل محرز بر اصل.
- د. ورود دلیل محرز بر اصل.

۷- یا توجه به عبارت «أن العقاب على التكليف عند عدم العلم به عقاب على ما لا مقتضى للتحرك عنه، فإن المحرك خصوص العلم» استدلال محقق نائینی (ره) بر قاعده قبح عقاب را نوشته و جواب شهید صدر (ره) از آن را تبیین نماید.

۲